

Lokalna razvojna strategija LAG-a „Papuk“ 2014.-2020.

Rad LAG-a sufinanciran je sredstvima Europske Unije iz Europskog fonda za poljoprivredni razvoj, Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19 „LEADER – CLLD“ – LAG „PAPUK“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje

2014.-2020.,

Udio sufinanciranja 90% EU, 10% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

Sadržaj

1. OPIS PODRUČJA.....	1
1.1. Opće zemljopisne značajke područja LAG-a „PAPUK“	1
1.1.1. Položaj i granice područja.....	1
1.2. Geomorfološke značajke	2
1.2.1. Reljef.....	2
1.2.2. Klimatske karakteristike područja	3
1.2.3. Hidrografska obilježja.....	3
1.3. Prirodna baština	4
1.4. Kulturno-povijesna baština.....	5
1.5. Infrastruktura	6
1.5.1. Društvena infrastruktura	6
1.5.1.1. Predškolski odgoj	6
1.5.1.2. Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje.....	6
1.5.1.3. Zdravstvo i socijalna skrb	7
1.5.1.4. Kultura, sport i rekreacija.....	7
1.5.1.5. Institucije javne uprave i društveni domovi	7
1.5.2. Komunalna infrastruktura	7
1.5.2.1. Vodoopskrbni sustav i odvodnja	7
1.5.2.2. Gospodarenje otpadom.....	8
1.5.2.3. Opskrba plinom	9
1.5.2.4. Javna rasvjeta	10
1.5.2.5. Groblja.....	10
1.5.3. Prometna infrastruktura.....	10
1.5.3.1. Cestovni promet	10
1.5.3.2. Nerazvrstane ceste.....	12
1.5.3.3. Željeznički promet.....	12
1.5.3.4. Zračni promet	13
1.5.3.5. Telekomunikacijska infrastruktura.....	13
1.6. Gospodarstvo	13

1.6.1. Poduzetništvo i obrtništvo.....	13
1.6.2. Poduzetničke zone	14
1.6.3. Glavne gospodarske djelatnosti	15
1.6.3.1. Poljoprivreda	15
1.6.3.2. Vinogradarstvo	16
1.6.3.3. Voćarstvo i povrtlarstvo	16
1.6.3.4. Lovstvo	16
1.6.3.5. Ribnjačarstvo.....	17
1.6.3.6. Pčelarstvo	17
1.6.3.7. Šumarstvo.....	17
1.6.3.8. Industrija.....	18
1.6.3.9. Obnovljivi izvori energije	19
1.6.3.10. Turizam	19
1.7. Tržište radne snage	20
1.7.1. Nezaposlenost	20
1.7.2. Zaposlenost	20
1.8. Demografska kretanja.....	21
1.8.1. Obrazovna struktura stanovništva.....	22
1.8.2. Civilno društvo (udruge).....	22
2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA, SWOT ANALIZA LAG-a „PAPUK“ I VIZIJA	23
2.1. Analiza razvojnih potreba i potencijala	23
2.2. Swot analiza.....	24
2.3. Razvojna vizija	29
3. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE.....	30
3.1. Ciljevi i prioriteti razvoja	30
3.2. Opis mjera, operacija te definiranje korisnika i kriterija odabira u okviru pojedine operacije.....	45
3.3. Opis odabira projekata na nivou LAG-a.....	45
3.4. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje.....	47
3.5. Usklađenost sa strateškim dokumentima više razine, integracija i inovacija.....	48
3.6. Inovativan i integrirani karakter Strategije.....	49

4. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS.....	50
4.1. Značajke partnerstva.....	50
4.2. Primjena načela „odozdo prema gore“ i sudjelovanje različitih interesnih skupina u izradi Lokalne razvojne strategije.....	51
5. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS	52
6. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS	53
6.1. Indikatori za mjerenje učinka provedbe Strategije	55
6.2. Opis procjene LRS.....	55
7. SPOSOBNOST PROVEDBE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE	55
7.1. Struktura LAG „PAPUK“ i članovi.....	55
7.2. Kapaciteti za provedbu LRS	55
7.3. Ljudski resursi za provedbu strategije	56
7.4. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007. – 2013.	58
7.5. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER.....	58
8. FINACIJSKI PLAN	58
8.1. Financiranje rada LAG-a putem članarina	58
8.2. Financiranje provedbe LRS	58
8.3. Procjena potrebnih sredstava za provedbu projekata	60
9. DODACI	64

Napomena:

Ova strategija (V4, I3) predstavlja treću izmjenu Lokalne razvojne strategije LAG-a „PAPUK“ sukladno regulatornom okviru za provedbu LEADER/CLLD-a u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (Pravilnicima, NN 96/17, 53/18, 91/19, 37/20, 31/21) te Ugovorom o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5746 potpisanim između LAG-a i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

1. OPIS PODRUČJA

1.1. Opće zemljopisne značajke područja LAG-a „PAPUK“

Lokalna akcijska grupa „PAPUK“ (u daljnjem tekstu LAG „PAPUK“) obuhvaća područje 5 jedinica lokalne samouprave i to: grad Orahovica, te općine Crnac, Čačinci, Zdenci i Mikleuš. Jedinice lokalne samouprave unutar LAG-a broje 49 naselja, te zauzimaju površinu od 467,99 km², što ujedino predstavlja 23,12% površine Virovitičko-podravске županije.

Prema podacima Popisa stanovništva 2011. godine na području LAG-a „PAPUK“ živi 12.930 stanovnika u ukupno 4.821 kućanstva. Udio muškaraca u ukupnom broju stanovnika je 48%, dok udio stanovništva LAG-a „PAPUK“ u ukupnom broju stanovnika Virovitičko-podravске županije (87.125 stanovnika prema Popisu iz 2011.) iznosi 14,84%.

Tablica 1. Osnovni statistički podaci o LAG-u „PAPUK“

JLS	Površina/km ²	Broj naselja	Broj kućanstava	Broj stanovnika			Gustoća st/km ²
			2011.	1991.	2001.	2011.	2011.
Orahovica	123,63	13	1962	6.262	5.792	5.304	42,89
Crnac	79,13	10	536	2.141	1.772	1.456	18,40
Čačinci	145,02	12	1053	4.510	3.293	2.802	19,32
Zdenci	84,88	9	703	2.700	2.235	1.904	22,43
Mikleuš	35,29	5	508	2.291	1.701	1.464	41,48
UKUPNO	467,99	49	4762	17.904	14.793	12.930	27,62

Izvor: DZS, Popis 1991., 2001., 2011. godina

Gustoća naseljenosti na području cjelokupnog LAG-a je 27,62 st/km² što je daleko ispod prosječne gustoće stanovnika u Republici Hrvatskoj koja iznosi 77,08 st/km².

Promatrajući spolnu strukturu stanovništva na području LAG-a „PAPUK“ može se reći da je odnos broja žena i muškaraca uravnotežen. Zastupljenost žena iznosi 52%, dok je zastupljenost muškaraca 48%.

1.1.1. Položaj i granice područja

Područje LAG-a „PAPUK“ nalazi se u jugoistočnom dijelu Virovitičko-podravске županije. Sa svoje južne strane LAG „PAPUK“ graniči sa Požeško-slavonskom županijom, na istoku i sjeveru sa Osječko-baranjskom županijom. Okosnicu cestovnog prometa na području LAG-a „PAPUK“ čini državna cesta broj 2 (D2) GP Dubrava Križovljanska (granica s Republikom Slovenijom)-Varaždin-Virovitica-Našice-Osijek-Vukovar-GP Ilok. Državnu cestu D2 naziva se još i „Podravskom magistralom“. Ona spaja Sjeveroistočnu sa Istočnom Hrvatskom, te predstavlja veliko prometno opterećenje u naseljima kroz koja prolazi. Osim D2, na području LAG-a nalazi se i cesta D314 koja se odvaja južno od D2, te prolazi između Čačinaca i Feričanaca prema gradu Orahovici. Duga je 2,9 kilometara. Izgradnjom Podravске brze ceste

čiji planirani koridor prolazi prostorom LAG-a, ostvarit će se pomak u razvoju prometne infrastrukture na ovom području. Uz državne, na području LAG-a „PAPUK“ razvijena je mreža županijskih i lokalnih cesta.

Slika 1. LAG-a „PAPUK“ unutar Virovitičko- podravske županije. (Izvor: LAG „PAPUK“)

1.2. Geomorfološke značajke

1.2.1. Reljef

Reljef prostora LAG-a „PAPUK“ podijeljen je na dva osnovna dijela: nizinski te obronke lanca Papuka i Krndije. Nizinski dio je dio prostora pridravske ravnice i otvorenog panonskog prostora, a južni dio čine obronci Slavenskog gorja (obronci lanca Papuka). Prostor grada Orahovice, te općina Mikleuš, Zdenci, Crnac i Čačinci karakterizira složena geografska građa. Područje Općina predstavlja ravničarski (Dravska potolina) i brdski dio (Slavonsko gorje). Dravska potolina je produkt dubokih rasjeda kojima je uvjetovan današnji smjer toka Drave. Taložine u Dravskoj potolini sastoje se od prapora, eolskih pijesaka te organogeno-barskih sedimenata (pijesak, treset). Formiranjem reljefa i procesima erozije i denudacije nastali su deluvijalno proluvijalni i aluvijalni sedimenti, koji pokrivaju dolinska i nizinska područja. Dravska potolina ispunjena je više od 3000 metara naslagama neogenskog mora i fluvijalnim i eolskim taložinama kvartarne starosti. Slavonsko gorje dijeli se na više tektonskih jedinica od kojih je za područje LAG-a bitna tektonska jedinica Papuk. Slavonsko gorje predstavlja geološki najsloženije i najinteresantnije područje sjeverne Hrvatske. Jednu od najstarijih planina u vijencu Slavenskog gorja predstavlja Papuk, koji je izgrađen iz arhajskog gnajsa, tinjčevih škriljavaca i granita koji uz silurske naslage kremenih filita, grafitnih i kremenih škriljavaca potvrđuje njegov današnji postanak od prije milijardu godina. Papuk u sebi nosi tragove zbivanja prije stotinu milijuna godina, odnosno iz starog i srednjeg doba razvitka

zemljine kore, mnoštvom okamenina morskih zvijezda, školjki i puževa u naslagama kredne formacije. Sjeverni prostor LAG-a tipično je nizinsko područje u kojem reljefna energija ne prelazi vrijednost od 5-30m/km². Južni dio obuhvaća obronke Papuka. Cijelo područje LAG-a nalazi se u području maksimalno opaženog intenziteta potresa od 7°MCS skale.

1.2.2. Klimatske karakteristike područja

Klimatološki gledano područje LAG-a „PAPUK“ pripada području kontinentalne klime koja je karakteristična po ostrim i hladnim zimama, koje su dovoljno hladne da zadrže snježni pokrivač na duže vrijeme, te relativno suhim ljetima s malo padavina. Prosječna godišnja temperatura zraka na ovom području kreće se od 10 C° do 11 C°. Najniže temperature kreću se u prosjeku od -1 do -2 C°, a najviše od 19-20 C°. Za jesensko i zimsko razdoblje karakteristične su pojave magle¹. Prema godišnjoj ruži vjetrova najdominantniji su vjetrovi jugozapadnog, južnog i sjevernog smjera. Ukupni godišnji broj dana s jakim vjetrom (6 bofora) je svega 0,4%, što je gotovo beznačajno, a ako se pojavljuju onda je to u ljetnim mjesecima.

Relativno veća količina padalina i prosječno mala oblačnost u vegetacijskom razdoblju (01. travnja-30. listopada) ukazuju na pljuskovit karakter padalina u tom dijelu godine. Primarni maksimum padalina je krajem proljeća i početkom ljeta, a sekundarni u jesen. Minimum padalina javlja se kasno u ljeto, početkom jeseni ali i u tijeku zime. Padaline u obliku snijega javljaju se u prosincu, siječnju i veljači.

1.2.3. Hidrografska obilježja

Obilje voda bitna je prirodna značajka područja LAG-a „PAPUK“. Neke od značajnijih rijeka koje prolaze kroz to područje su Vučica, Vojlovica, Voćinka, Krajna. Vlažniji i svježiji gorski okvir izvorište je brojnih vodotoka karašičke Podravine, koji u skladu s reljefnim prilikama otječu prema nizinskoj udolini uz Vučicu i Karašicu. Brdsko ravničarski vodotoci bujičnog su karaktera, pa u vrijeme kiša s brdskog dijela dovode mnogo vode i nanosa koji se taloži na nizinskom dijelu. U nizinskom dijelu vodotoci su regulirani, uređeni i redovito se održavaju.²

Rijeka Vučica izvire na Kolokočcu i Bazovoj glavi na obroncima Papuka i Krndije. Teče kroz Orahovicu do ribnjaka Grudnjak u pravcu sjeveroistoka, a zatim u pravcu istoka do Valpova, nedaleko kojeg utječe u Karašicu. Pritoci su joj Marjanac, Iskrica, Breznica, Jasenovica, Stara Vučica i umjetni kanal Strug.

¹ PPU Virovitičko-podravske županije, PPU Grada Orahovice, PPUO Čačinci, Zdenci, Crnac, Mikleuš, Lokalna razvojna strategija „PAPUK“ 2013-2014.

² Jednako navedenom pod fusnotom 1.

1.3.Prirodna baština

Zaštićene prirodne vrijednosti na području LAG-a „PAPUK“ su:

- „Park prirode“ Papuk koji se nalazi se na području Požeško-slavonske i Virovitičko-podravске županije, a njegova ukupna površina iznosi 336 km². Zaštićen je zbog izuzetno vrijednih bioloških, geoloških, krajobraznih i kulturno-povijesnih značajki, a obuhvaća gotovo cijelo područje planine Papuk te zapadni dio planine Krndije. Stanište je brojnim životinjskim vrstama od kojih su najbrojnije ptice i šišmiši. Zbog geoloških značajki 2007. godine područje je dobilo status geoparka.
- „Park šuma“ Jankovac obično se gleda kao prirodno kulturna baština, no ovaj lokalitet je po više elemenata i vrijedna kulturno povijesna baština. Jankovac je izletnički i planinarski predjel Papuka okružen šumovitim gorskim kosama s dva umjetna jezera. Park šuma Jankovac, smještena unutar Parka prirode Papuk, jedna je od najljepših gorskih dolina okružena stoljetnom bukovom šumom.

NATURA 2000

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000.³ Natura 2000 je najveća mreža koja se bavi očuvanjem prirode u svijetu. Područja ekološke mreže podijeljena su na područja važna za divlje svojte i stanišne tipove, te međunarodno važna područja za ptice. Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora. Ekološka mreža na području LAG-a „PAPUK“ obuhvaća područja važna za divlje svojte i stanišne tipove: Park šuma Jankovac, Papuk, ribnjak Grudnjak, te međunarodno važna područja za ptice: Papuk i ribnjak Grudnjak

Osnovne reljefne osobine prostora LAG-a „PAPUK“ odredile su osnovne tipove vegetacijskog pokrova, a to su brdski i nizinski. Šume brdskog dijela razvrstane su u sljedeće zajednice: šuma lužnjaka i običnog graba, šuma lužnjaka s velikom žutilovkom, šuma bukve s lazarkinjom-varijanta sa kitnjakom, šuma kitnjaka i običnog graba, šuma lužnjaka i običnog graba s bukvom. Nizinski dio obuhvaća biljne zajednice lužnjaka i običnog graba, lužnjak s velikom žutilovkom i šumu johe. Osim navedenih zajednica zastupljene su šume bijele i crne topole, šume bijele vrbe, livadne i pašnjačke vegetacije, biocenoza lokava i močvara. Biocenoza lokava i močvara posebice je važna za život ptica močvarica i šljuka. Od biljaka, najrasprostranjenije su mahovine i alge kremenjašice, a još se javljaju i zelene alge, nitaste bakterije te gljive.

Predstavnici faune ovog prostora pripadaju skupinama srednjoeuropske faune, ali i skupinama karakterističnim za južno-nizinski europski pojas, a dijelom i južno-gorski europski pojas faune. Među brojnim predstavnicima europske faune izdvajaju se faune vodozemaca (zelena žaba, gatalinka, običan vodenjak, pjegavi daždevnjak) i gmazova (bjelouška, riđovka). Po barama i močvarama živi barska kornjača. Brojne bare su značajne jer se u njima gnijezde divlje patke, gnjurci. Također je raznovrsna fauna sisavaca kao što su jež, šišmiš, hrčak.

³ Izvor: Državni zavod za zaštitu prirode

Područje LAG-a „PAPUK“ je područje u kojem se nalaze brojne ugrožene vrste sisavaca, ptica, vodozemaca, leptira.

1.4. Kulturno-povijesna baština

Kulturna baština su dobra koja su nasljeđena od prethodnih generacija ili ona koja nastaju u sadašnjosti. Najčešće su pod režimom zaštite od strane države. Ekonomski gledano, kulturna baština može utjecati na turistički potencijal.

Prema podacima Ministarstva kulture na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se 12 kulturnih dobara od kojih je 8 nepokretnih dok ostala 4 pripadaju kategoriji pokretnih kulturnih dobara.

Tablica 2. Kulturna dobra na području LAG-a „PAPUK“

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-368	Crkvari	Crkva Sv. Lovre	Nepokretno -pojedinačno
Z-2296	Crkvari	Inventar crkve Sv. Lovre	Pokretno -zbirka
ROS-139	Duzluk	Inventar crkve Sv. Nikole	Pokretno -zbirka
Z-370	Duzluk	Kompleks manastira s crkvom Sv. Nikole	Nepokretno -pojedinačno
Z-377	Orahovica	Crkva Našašća Sv. Križa	Nepokretno -pojedinačno
Z-375	Orahovica	Grad "Ružica"	Nepokretno -pojedinačno
Z-2297	Orahovica	Inventar crkve Našašća Sv. Križa	Pokretno -zbirka
Z-4714	Orahovica	Ostaci plemićke kurije (Curiae Nobilitaris)	Nepokretno-pojedinačno
Z-376	Orahovica	Srednjovjekovni grad Oršulić	Nepokretno -pojedinačno
ROS-45	Obradovci	Inventar crkve SV. Paraskeve	Pokretno -zbirka
Z-4715	Slatinski Drenovac	Crkva Sv. Georgija	Nepokretno -pojedinačno
Z-4090	Slatinski Drenovac	Kulturno povijesni krajolik Jankovac	Nepokretno -pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture

Iz priložene tablice može se vidjeti da se na području LAG-a „PAPUK“ nalazi velik broj kulturnih dobara koja ne samo da su od velikog značenja za taj prostor, već i za prostor cijele Republike Hrvatske.

Jedno od navedenih dobara je Ružica grad, koji je jedan od najvećih i najočuvanijih srednjovjekovnih plemićkih gradova u Hrvatskoj. Zaštićen je kao spomenik kulture najveće kategorije. Srednjovjekovni grad Ružica svoj procvat doživio je u vrijeme knezova Nikole i Lovre Iločkog. Ide u red najznačajnijih Hrvatskih gradova-utvrda u srednjovjekovnom ugarskom kraljevstvu. Prvi puta se spominje 1330. kao kraljevski posjed. Zidan je pretežno

lomljenim kamenom, dok su noviji dijelovi izgrađeni opekom. Grad je mijenjao vlasnike, a nakon protjerivanja Turaka grad ostaje ruševina. Uz Ružicu grad iznimnu vrijednost na području LAG-a predstavlja barokna župna crkva Našašća sv. Križa iz 18. stoljeća (1765. godine), koja je najstarija sačuvana arhitektonska građevina grada Orahovice.

1.5. Infrastruktura

1.5.1. Društvena infrastruktura

1.5.1.1. Predškolski odgoj

Na području LAG-a „PAPUK“ ustanove predškolskog odgoja dobro su raspoređene i održavaju potrebe lokalnog stanovništva. U općini Čačinci briga o djeci predškolske dobi ostvaruje se u predškolskoj ustanovi u sklopu Osnovne škole A.G.Matoš u Čačincima. Smješten je u jednoj učionici, a sanitarni čvor i kuhinju dijele s učenicima škole. Interes za upis djece u vrtić je sve veći pa je izgradnja vrtića više nego nužna. U općini Mikleuš predškolski odgoj ostvaruje se u sklopu Osnovne škole Mikleuš. U općini Zdenci predškolski odgoj ostvaruje se pri OŠ „Ivan Goran Kovačić“. Vrtić polaze djeca u dobi od 3 godine do predškolske dobi. Poslove vezane uz potrebe vrtića Općina Zdenci je kadrovski osigurala iz sastava zaposlenika u Osnovnoj školi Zdenci. U gradu Orahovici predškolski odgoj ostvaruje se pri dječjem vrtiću „Palčić“. Vrtić pohađa 118 polaznika te isti kapacitetom ne zadovoljava potrebe na području grada.

1.5.1.2. Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje

Osnovno školsko obrazovanje na području LAG-a „PAPUK“ ostvaruje se u četiri Osnovne, te 5 područnih škola. Osnovne škole su sljedeće: Osnovna škola Antuna Gustava Matoša, Čačinci, Osnovna škola Mikleuš, Mikleuš, Osnovna škola Ivana Brlić Mažuranić, Orahovica te Osnovna škola Ivan Goran Kovačić, Zdenci.

Tablica 3. Broj osnovnih i područnih škola, te broj učenika na području LAG-a „PAPUK“, za školsku godinu 2014/2015.

Jedinica lokalne samouprave	Broj matičnih škola	Broj područnih škola	Broj učenika
Općina Čačinci	1	1	188
Općina Mikleuš	1	1	109
Grad Orahovica	1	1	354
Općina Zdenci	1	2	248
UKUPNO	4	5	899

Izvor: Školske internetske stranice, skole.hr

Uz predškolski i osnovnoškolski odgoj na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se jedna srednja škola koja je smještena na prostoru grada Orahovice. Srednja škola „Stjepan Ivšić“ radi u dvije didaktičke cjeline, kao gimnazija i kao strukovna škola.

1.5.1.3. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvena djelatnost ostvaruje se kroz Dom zdravlja Virovitičko-podravske županije s ispostavom u Orahovici, liječničke ambulante u svim jedinicama lokalne samouprave, te zubne ordinacije u gradu Orahovici, te općinama Čačinci, Mikleuš i Zdenci. Dom zdravlja u svom sastavu ima sljedeće ambulante: opću/obiteljsku medicinu te stomatološku, pedijatrijsku, ginekološku i fizioterapeutsku ambulantu. Poslovi u svezi socijalne skrbi obavljaju se pri Centru za socijalnu skrb, Ispostava Orahovica, te u Domu za starije i nemoćne osobe „Vedri dani“. Zbog demografskih trendova (porast udjela starog stanovništva i produžavanje životne dobi) potrebno je posvetiti veću pažnju zbrinjavanju osoba starije životne dobi.

1.5.1.4. Kultura, sport i rekreacija

Kulturni sadržaj pružaju kulturne ustanove, i to: Gradski muzej u Orahovici koji izlaže iznimno značajnu izložbu „Srednjovjekovni grad Ružica“, Gradska knjižnica Orahovica koja raspolaže s više od 13.000 knjiga, Hrvatski dom kulture u Čačincima, te Dom kulture u općini Zdenci. Uz kulturni, područje LAG-a „PAPUK“ bogato je sportsko-rekreativnim sadržajima koji uključuju brojna nogometna, rukometna, košarkaška i teniska igrališta, kuglanu, sportske dvorane, šetnice, biciklističke staze i igrališta za djecu.

1.5.1.5. Institucije javne uprave i društveni domovi

Grad Orahovica sastavni je dio Virovitičko-podravske županije te obavlja poslove lokalne samouprave. Grad ima Gradsko vijeće i upravna tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave na razini grada. U administrativnim središtima Općina smještena je Općinska uprava, a za upravne poslove nadležan je Jedinostveni upravni odjel. Na području LAG-a „PAPUK“ djeluje 36 Mjesnih odbora kao tijela neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima. Grad Orahovica (11), općine Čačinci (6), Crnac (7), Mikleuš (4), Zdenci (8). Društveni domovi obogaćuju društveni život lokalnog stanovništva pružanjem prostora za organiziranje različitih manifestacija i događanja te osiguravaju prostor za rad udruga. Na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se 27 društvenih domova: Grad Orahovica (8), Općine Zdenci (8), Crnac (4), Mikleuš (3), Čačinci (4).

1.5.2. Komunalna infrastruktura

Izgrađena infrastruktura temelj je kvalitete života stanovništva nekog područja i neophodan preduvjet razvoja. Visoki stupanj izgrađenosti komunalne, prometne i javne infrastrukture omogućuje kvalitetniji komunalni standard, bolje uvjete života, ali i olakšava privlačenje potencijalnih ulagača.

1.5.2.1. Vodoopskrbni sustav i odvodnja

Razvoj vodoopskrbnog sustava i proširenje vodovodne mreže jedan je od glavnih prioriteta jedinica lokalne samouprave na području LAG-a „PAPUK“. Stanovnici koji nisu uključeni u vodoopskrbni sustav vodom se opskrbljuju iz kopanih (rjeđe bušenih) bunara, kojima je zahvaćen prvi vodonosni horizont.

Na području LAG-a "PAPUK" koji broji 49 naselja vodoopskrbni sustav izgrađen je u njih 35, i to: Čačinci (3), Orahovica (10), Mikleuš (5), Crnac (9), Zdenci (8). Iz prethodno navedenih podataka vidljivo je da vodoopskrbni sustav na području LAG-a još uvijek nije u potpunosti izgrađen što ukazuje na potrebu daljnje izgradnje. U Čačincima postoji potreba za izgradnjom vodovoda kroz naselja Brezovljani, Rajino Polje, Vojlovica, Humljani, Pušina, Krajna, Slatinski Drenovac. U Orahovici se planiraju rekonstrukcije postojećeg vodovoda, te izgradnja vodovoda u naseljima Gornja Pištana, Kokočak, Magadinovac. U općini Crnac samo u naselju Žabnjača nije izgrađen vodoopskrbni sustav. U Zdencima samo naselje Grudnjak nema vodovod, ali u tom naselju nema stanovnika. Vodovodna mreža općine Mikleuš izgrađena je u svim naseljima.

Na području LAG-a "PAPUK" postoji nekoliko izvorišta koja su namjenjena snabdjevanju pitkom vodom, i to: izvorište Fatovi, izvorište Tisovac, te crpilište Toplički potok. Jedinice lokalne samouprave kontinuirano ulažu u izgradnju vodoopskrbnog sustava, međutim zbog velikih investicijskih ulaganja koja zahtijevaju infrastrukturni projekti te skupog i dugotrajnog procesa izrade projektne dokumentacije, ishoda potrebnih dozvola i suglasnosti, aktivnosti se ne provode željenom dinamikom.

Na području LAG-a "PAPUK" prisutna je nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda. U većini naselja, sela i zaselaka fekalne otpadne vode rješavaju se septičkim taložnicama, dok se oborinske vode odvođe kanalima ili cestovim jarcima u najbliže vodotoke. Najveći broj sabirnih jama je procjedan, bez dna, pa se otpadna voda direktno infiltrira u podzemne slojeve. Stoga bi jedan od prioriteta svakako trebao biti rješavanje pitanja odvodnje odnosno izgradnja kanalizacijskog sustava kako bi se povećao životni standard lokalnog stanovništva.

1.5.2.2. Gospodarenje otpadom

Prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada za grad Orahovicu, te općine Zdenci, Čačinci, Crnac provodi komunalno poduzeće Papuk d.o.o. iz Orahovice, dok za Općinu Mikleuš komunalni otpad odvozi i zbrinjava Slatina Kom. d.o.o. Otpad se prikuplja u kantama zapremine 120 i 240 litara, te kontejnerima zapremine 1100 litara. Prikupljeni otpad odvozi se na odlagalište otpada „TUK“, koje ima status legalnog odlagališta.

Unatoč postojanju organiziranog načina prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada, otpad se i dalje nelegalno odlaže na više lokacija diljem LAG-a. Takvi neuređeni prostori zovu se „divlja“ odlagališta te predstavljaju iznimno veliku opasnost za okoliš, prvenstveno zbog onečišćenja tla, vode i zraka. Na području LAG-a "PAPUK" evidentirano je 10 divljih odlagališta, i to u naseljima: Orahovica, Crkvari, Šumeđe, Donja Pištana, Zdenci, Bankovci, Slavonske Bare, Zokov Gaj, Kutovi, Donje Predrijevo.

Tablica 4.Divlja odlagališta na području LAG-a „PAPUK“

Naselje	Broj katastarske čestice i katastarske općine
Orahovica	k.č.br. 2385, k.o. Orahovica
Crkvari	k.č.br. 116/1 k.o. Šumeđe
Šumeđe	k.č.br. 385 k.o. Šumeđe
Donja Pištana	k.č.br. 255 k.o. Donja Pištana
Zdenci	k.č.br. 924/3 818 k.o. Zdenci
Bankovci	k.č.br. 1194/2 k.o. Zdenci
Slavonske Bare	k.č.br. 277/1 292/2 k.o. Bare
Zokov Gaj	k.č.br. 1863/2 1957 k. o. Zdenci
Kutovi	k.č.br. 232 k.o. Kutovi
Donje Predrijevo	k.č.br. 53 k.o. Donje Predrijevo
UKUPNO	10

Izvor: LAG „PAPUK“

1.5.2.3. Opskrba plinom

Sustav plinoopskrbe na području LAG-a nedovoljno je razvijen budući da se izgrađenost istog u jedinicama lokalne samouprave kreće od 20-46%. Najviše je izgrađen na području grada Orahovice (46,15%) te u općinama Zdenci (44,44%) i Mikleuš (40%), dok su općine Crnac i Čačinci na 20 odnosno 8,33%. Od ukupno 49 naselja koja se nalaze na području LAG-a „PAPUK“ plinoopkrbni sustav izgrađen je u svega 15 naselja. U naseljima do kojih nije došla plinska mreža kućanstva koriste kruta goriva i lož ulje kao primarni energent.

Tablica 5. Izgrađenost sustava plinoopskrbe na području LAG-a,

Jedinice lokalne samouprave	Broj naselja prema popisu iz 2011.	Broj naselja koja imaju plinsku mrežu	Izgrađenost sustava plinoopskrbe u %
Orahovica	13	6	46,15
Crnac	10	2	20
Čačinci	12	1	8,33
Zdenci	9	4	44,44
Mikleuš	5	2	40

Izvor: LAG „PAPUK“

Iz prikazane tablice vidljivo je da je sustav plinoopskrbe izgrađen u svega 30,61% naselja. Distributer plina u općini Crnac, Čačinci, Zdenci te gradu Orahovici je Papuk Plin d.o.o. Orahovica, a za općinu Mikleuš HEP PLIN d.o.o Osijek.

1.5.2.4. Javna rasvjeta

Javna rasvjeta izgrađena je u svim jedinicama lokalne samouprave. Problematika javne rasvjete ogleda se u dotrajalim svjetlosnim armaturama koje ne prate današnje standarde u pogledu minimalnog svjetlosnog zagađenja. U postojećoj javnoj rasveti u velikoj mjeri ugrađene su živine svjetiljke, koje nisu ekološke. Stoga kako bi se sačuvao okoliš, te smanjila potrošnja električne energije potrebno je zamijeniti postojeća neekološka rasvjetna tijela u ekološka.

Tablica 6. Stupanj izgrađenosti javne rasvjete u jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a „PAPUK“

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	IZGRAĐENOST SUSTAVA JAVNE RASVJETE u %
ORAHOVICA	85%
ČAČINCI	83%
CRNAC	40%
MIKLEUŠ	80%
ZDENCI	90%

Izvor: LAG „PAPUK“

Iz priložene tablice vidljivo je da je izgrađenost sustava javne rasvjete zadovoljavajuća u većini jedinica lokalne samouprave osim u općini Crnac gdje je izgrađenost javne rasvjete na 40 % iz čega se može zaključiti da postoji potreba za daljnjom izgradnjom.

1.5.2.5. Groblja

Na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se 41 groblje od kojih su sva u funkciji, dok su prateće građevine u vidu mrtvačnica izgrađene uz 18 groblja.

1.5.3. Prometna infrastruktura

Kako bi se omogućilo što efikasnije putovanje ljudi i roba potrebno je kontinuirano ulagati u razvoj prometne infrastrukture. Razvojem i unapređenjem prometne infrastrukture pridonijet će se razvoju gospodarstva, a time i povećanju životnog standarda.

1.5.3.1. Cestovni promet

Okosnicu cestovnog prometa na području LAG-a „PAPUK“ čini državna cesta broj 2 (D2) GP Dubrava Križovljanska (granica s Republikom Slovenijom)-Varaždin-Virovitica-Našice-Osijek-Vukovar-GP Ilok. Državnu cestu D2 naziva se još i „Podravskom magistralom“. Ona spaja Sjeveroistočnu sa Istočnom Hrvatskom, te predstavlja veliko prometno opterećenje u naseljima kroz koja prolazi. Osim D2, na području LAG-a nalazi se i cesta D314 koja se odvaja južno od D2, te prolazi između Čačinaca i Feričanaca prema gradu Orahovici. Duga je 2,9 kilometara. Izgradnjom Podravske brze ceste čiji planirani koridor prolazi prostorom LAG-a, ostvarit će se pomak u razvoju prometne infrastrukture na ovom području.

Uz državne, na području LAG-a „PAPUK“ razvijena je mreža županijskih i lokalnih cesta.

Tablica 7. Popis županijskih i lokalnih cesta na području LAG-a „PAPUK“

ŽUPANIJSKE CESTE NA PODRUČJU LAG-a "PAPUK"	
BROJ CESTE	OPIS TRASE
4030	Moslavina Podravska (D34) – Zdenci – Orahovica – Kutjevo – Pleternica (D38)
4045	Nova Bukovica (D2) – Miljevci – Crnac (Ž4030)
4057	D. Predrijevo (Ž4030) – St. Petrovo Polje (L40066)
4062	Čačinci (D2) – Bukvik (L40074)
4063	Čačinci (D2) – Zdenci (Ž4030)
4064	Ž 4030 – Zokov Gaj – Ž4058
4065	Zdenci (Ž4030) – Bankovci – Ž4058
4069	Slatinski Drenovac (Ž4253) – Humljani – D2
4070	Donja Pištana (L40074) – Orahovica (Ž4030)
4072	Orahovica (D2) – Dolci (L40078)
4253	Ćeralije (D69) – Slatinski Drenovac – V. Požega(D38)
LOKALNE CESTE NA PODRUČJU LAG-a "PAPUK"	
40062	Ž4045 – Rajino Polje (L40065)
40063	Rajino Polje (L40062) – Brezovljani Vojlovički – L40065
40064	L40065 – Paušinci – Ž4030
40065	Čačinci (D2) – Breštanovci – M. Rastovac (L40068)
40066	V. Rastovac – S. Petrovo Polje - Zokov Gaj (Ž4064)
40067	L40068 – N. Petrovo Polje
40068	S. Petrovo Polje (L40066) – Ž4031
40074	Kokočak – G. Pištana – D. Pištana – Bukvik (Ž4062)
40076	Obradovci – L40066
40077	Ž4030 – Kutovi
40078	Duga Međa (Ž4030) – Dolci – L40079
40079	Orahovica (Ž4030) – N. Jošava – S. Jošava – Karlovac Feričanački – Ž4065
40080	Duzluk (Ž4030) – Gazije – Šeona (Ž4104)
40081	Crkvari (L40079) – Šumeđe (L40080)
40082	Humljani (Ž4069) – Krajna
40085	D2 – Bjeljevina Orahovačka - Duga Međa (Ž4030)

Izvor: LAG „PAPUK“

Tablica 8. Stanje lokalnih i županijskih cesta na području LAG-a „PAPUK“

JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	ASFALT (km)	MAKADAM (km)	POLJSKI PUT (km)	NEPROHODNO (km)
ORAHOVICA	42,58	9,10	1,36	0,8
ČAČINCI	36,27	15,09	42,95	
CRNAC	27,84	5,64		
ZDENCI	45,10	9,40	0,95	0,2
MIKLEUŠ	19,80	0,33	20	
UKUPNO	171,59	39,56	65,26	1

Izvor: LAG „PAPUK“

Rubnim područjima LAG-a ne prolaze državne ceste tako da su ona stagnirala u razvoju, stoga kako bi se potaknulo gospodarstvo na cjelokupnom području LAG-a potrebno je uložiti dodatna sredstva u izgradnju i modernizaciju prometne infrastrukture.

1.5.3.2. Nerazvrstane ceste

Na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se 103,907 kilometara nerazvrstanih cesta. Budući da su nerazvrstane ceste u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, problem održavanja predstavljaju ograničeni proračuni općina/grada. Na pojedinim dijelovima nerazvrstanih cesta prisutna su oštećenja kolnikakoje je potrebno ukloniti kako bi se ostvarilo sigurnije prometovanje. Budući da poljski putevi pripadaju nerazvrstanim cestama te su oni jedini način da poljoprivrednici pristupe svojim poljoprivrednim površinama, potrebno je kontinuirano provoditi radove njihova održavanja.

Tablica 9. Duljina nerazvrstanih cesta na području LAG-a „PAPUK“

JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	UKUPNA DULJINA NERAZVRSTANIH CESTA (u km)
ORAHOVICA	34,991
ČAČINCI	14,050
ZDENCI	13,950
CRNAC	15,286
MIKLEUŠ	25,630
UKUPNO LAG	103,907

Izvor: LAG „PAPUK“

1.5.3.3. Željeznički promet

Prostorom LAG-a „PAPUK“ prolazi željeznička pruga Dalj-Osijek-Koprivnica-Varaždin koja je od iznimnog značaja za regionalni promet. Pruga je jednokolosiječna i neelektrificirana s maksimalno dozvoljenom brzinom do 100 km/h. Preko željezničkih stanica Orahovica, Zdenci i Čačinci uglavnom se odvija putnički promet.

1.5.3.4. Zračni promet

Na području LAG-a „PAPUK“ postoji nekoliko bivših poljoprivrednih uzletišta: u općini Zdenci uz naselje Pustara Zdenci i uz bivše naselje Ciganjuša u općini Crnac u k.o. Suha Mlaka na relaciji Krivaja-Oskoruš. Uzletišta ili druge prostore koji ispunjavaju prirodne i prostorne preduvjete moguće je osposobiti za sportsku zračnu luku s travnatom uzletno-sletnom stazom i mogućnošću prihvata manjih zrakoplova (do 5.700 kg).

1.5.3.5. Telekomunikacijska infrastruktura

Neposredni kontakt u pružanju poštanskih usluga vrše poštanski uredi u Orahovici, Crncu, Mikleušu, Čačincima i Zdencima. Uz poštanske urede područje LAG-a potpuno je pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom.

1.6. Gospodarstvo

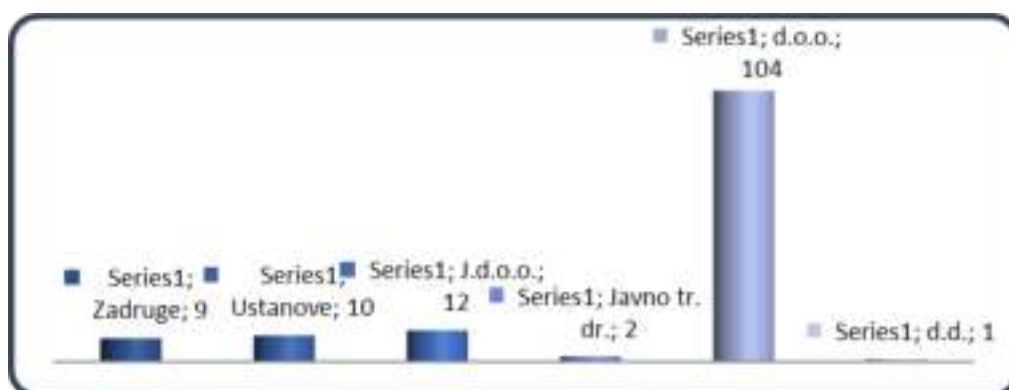
Razvoj gospodarstva na području LAG-a „PAPUK“ određen je prirodnim predispozicijama poput geografskog položaja, klime, prirodnih resursa, ali isto tako ovisi o postojećoj infrastrukturi i tehnologiji. Najrazvijeniji je grad Orahovica u kojem je smještena glavna industrija i obrtništva, dok su se ostala naselja izvan grada većinom orijentirala na poljoprivredu. Temeljem Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/2017), na području LAG-a „PAPUK“ 2 jedinice lokalne samouprave (Općine Crnac i Mikleuš) pripadaju I. razvojnoj skupini JLS, 2 jedinice lokalne samouprave (Općine Čačinci i Zdenci) pripadaju II. razvojnoj skupini JLS, a grad Orahovica pripada V. razvojnoj skupini JLS. Promatrajući indekse razvijenosti u svim jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a, prosječno LAG Papuk pripada II skupini razvijenosti.

1.6.1. Poduzetništvo i obrtništvo

Od ukupno 1.295 aktivnih trgovačkih društava⁴ koja su registrirana na području Virovitičko-podravске županije, 138 ih se nalazi na području LAG-a „PAPUK“. Tih 138 trgovačkih društava čine zadruge, ustanove, jednostavna društva s ograničenom odgovornošću, javna trgovačka društva, društva s ograničenom odgovornošću, te dionička društva.

⁴ Registar poslovnih subjekata

Grafikon 1. Trgovačka društva prema pravnom obliku na području LAG-a“PAPUK“

Izvor: Registar poslovnih subjekata, kolovoz 2015.

Tablica 10. Trgovačka društva na području LAG-a „PAPUK“ prema veličini

Jedinica lokalne samouprave	Veličina poduzeća				Ukupno
	Malo	Srednje	Veliko	Neodređeno	
Orahovica	68	3	1	12	84
Čačinci	12	1		4	17
Crnac	15				15
Zdenci	8			1	9
Mikleuš	11			2	13
UKUPNO	114	4	1	19	138

Izvor: Registar poslovnih subjekata, HGK, županijska komora Virovitica, 2015.

Uz poduzetnike značajnu ulogu u razvoju gospodarstva imaju i obrtnici, kojih je na području LAG-a registrirano 150. U odnosu na broj obrtnika cijele županije u kojoj je registrirano 1.271 na području LAG-a nalazi se 11% obrtnika Virovitičko-podravске županije.

1.6.2. Poduzetničke zone

Izgradnjom poduzetničkih zona nastoji se potaknuti razvoj gospodarstva, povećati broj gospodarskih subjekata, povećati konkurentnost poduzetnika te povećati zaposlenost i udio proizvodnje u ukupnom gospodarstvu. U razvoju poduzetničkih zona vrlo je važno voditi računa o prometnoj povezanosti unutar i izvan poduzetničke zone, o mogućnostima širenja zone u budućnosti, ekološkim čimbenicima i proizvodnim potrebama. Na području LAG-a nalazi se 10 poduzetničkih zona. Dvije poduzetničke zone nalaze se u gradu Orahovici (Poduzetnička zona I Orahovica i Poduzetnička zona II Orahovica), jedna na području općine Zdenci (Poduzetnička zona Duga Međa), jedna na području općine Crnac (poduzetnička zona Palište), tri na području općine Čačinci (poduzetničke zone Boćine, Selište i Lipovac), te tri na području općine Mikleuš (poduzetničke zone Mikleuš, Gaj Mikleuš, Borik). Razvojem poduzetničkih zona osigurati će se dugoročni uvjeti za razvoj obrtništva, malog i srednjeg

poduzetništva, smanjit će se nezaposlenost, otvorit će se nova radna mjesta, te će se potaknuti suradnja između poduzetnika i obrtnika.

1.6.3. Glavne gospodarske djelatnosti

1.6.3.1. Poljoprivreda

Poljoprivredna proizvodnja jedan je od osnovnih identiteta kako Virovitičko-podravske županije, tako i LAG-a „PAPUK“. Temelji se na plodnom tlu i pogodnim klimatskim uvjetima koji omogućuju proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog bilja, duhana, proizvodnju voća, vinove loze i grožđa. Veliki dio tradicionalno obrađivanih poljoprivrednih površina još uvijek je zapušten zbog faktora poput depopulacije, usitnjenosti posjeda i parcela, nedostatka mehanizacije, te ratom izazvanog prekida u proizvodnji.

Tablica 11. Stanje poljoprivrednih površina u sustavu poticaja na dan 30.10.2015. godine

JLS Korišteno poljoprivredno zemljište (ha)

JLS	Oranice	Livade	Pašnjaci	Voćnjaci	Vinogradi	UKUPNO
Čačinci	2.973,56	80,67	64,06	381,96	43,72	3.543,97
Crnac	4.668,10	34,86	31,37	64,19	0,26	4.798,80
Mikleuš	1.186,82	64,81	95,64	11,50	2,01	1.360,78
Orahovica	1.379,85	82,45	59,35	296,20	183,22	2.001,07
Zdenci	5.313,00	68,27	39,00	17,25	0,55	5.438,06
Ukupno	15.521,83	331,06	289,43	771,10	229,76	17.142,69

Izvor: APPRRR

Iz prikazane tablice vidljivo je da najveću korištenu poljoprivrednu površinu na području LAG-a „PAPUK“ zauzimaju oranice (90,54% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta) što predstavlja značajan potencijal za razvoj brojnih poljoprivrednih kultura. Voćnjaci zauzimaju 4,49%, livade 1,93%, te pašnjaci i vinogradi sa 0,01%.

Tablica 12. Broj poljoprivrednih subjekata prijavljenih u ARKOD na području LAG-a „PAPUK“

JLS	TIP GOSPODARSTVA					UKUPNO
	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	OBRT	OSTALI	TRGOVAČKO DRUŠTVO	ZADRUGA	
Crnac	205	6	1	6		218
Čačinci	159	5		2		166
Mikleuš	140	2	1	1	1	145
Orahovica	337	6	1	5		349
Zdenci	177	1		1		179
UKUPNO	1018	20	3	15	1	1057

Izvor: APPRRR

Iz prikazane tablice vidljivo je da se na području LAG-a „PAPUK“ nalazi 1057 poljoprivrednih subjekata, od kojih dominiraju obiteljska gospodarstva (čine 96,3% ukupnog

broja poljoprivrednih subjekata na području LAG-a), obrti 1,89%, trgovačka društva 1,41% ostali 0,28%, te zadruge 0,09%.

Najznačajniji subjekti koji se bave poljoprivrednom djelatnosti su sljedeći: P.P. Orahovica d.o.o. (uzgoj žitarica i drugih usjeva i nasada), PPO Lješnjak d.o.o. (uzgoj usjeva i uzgoj stoke, peradi i ostalih životinja), Eurovoće Plant d.o.o (uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnoga bilja i sadnoga materijala).

1.6.3.2. Vinogradarstvo

Vinogradarstvo ima poseban značaj zbog povoljnih klimatskih uvjeta, konfiguracije tla i plodnog zemljišta. Na području LAG-a "PAPUK" nalaze se vinogradi zasađeni kvalitetnim sortama na posebno odabranim vinogradarskim položajima koji su garancija za uspjeh u proizvodnji kvalitetnih vina. U vlasništvu PP Orahovica d.o.o. koji je ujedno najveći uzgajivač grožđa i proizvođač vina nalazi se 192 hektara vinogradarskih površina na kojima se uzgajaju vrhunske sorte grožđa, što daje zajamčenu kvalitetu vinima.

1.6.3.3. Voćarstvo i povrtlarstvo

Tradicija bavljenja voćarstvom i povrtlarstvom na području LAG-a "PAPUK" postoji već dugi niz godina. Uzgoju voća i povrća pridonosi povoljna klima, plodna zemlja, te velik broj malih parcela.

1.6.3.4. Lovstvo

Na području LAG-a postoje povoljni uvjeti za razvoj lovstva jer postoje kvalitetna prirodna staništa za uzgoj visoke i niske divljači. Na području LAG-a značajan dio šumskog zemljišta ima funkciju lovišta, i to:

- zajedničko otvoreno lovište br. 19 "Čačinci",
- zajedničko otvoreno lovište br. 20 "Humljani",
- vlastito otvoreno državno lovište br. X/4 "Jankovac",
- vlastito otvoreno državno lovište br. X/3 "Gaj-Kotline",
- vlastito otvoreno državno lovište br. X/8 "Orahovačka planina,
- vlastito otvoreno lovište broj X/17 „Zdenci“,
- državno lovište X/10 „Slatinsko prigorje“,
- državno lovište X/121 „Nova Bukovica“,
- državno lovište X/120 „Humljani“

Tablica 13. Lovačke udruge na području LAG-a "PAPUK"

Jedinice lokalne samouprave	Lovačko društvo
Orahovica	"Vepar"
Zdenci	"Šljuka"
Čačinci	"Fazan", „Jelen-Jankovac"
Crnac	"Srnjak", "Srndać", "Kuna"
Mikleuš	"Zec", "Jelen"

Izvor: Ministarstvo uprave, registar udruga 2015.

Lovišta su namijenjena zadovoljavanju lovnih potreba domaće i inozemne klijentele, kao i uzgoju zdrave krupne i srednje divljači. Pored srne, zeca, fazana, trčke i prepelice pućpure, u lovištima se gospodari i s ostalim vrstama divljači (prepelica, divlja patka, šljuka, divlji golub, divlja mačka te ostali dlakavi i pernati grabežljivci) uz održavanje njihovih staništa.

1.6.3.5. Ribnjačarstvo

Ribnjačarstvo Grudnjak (općina Zdenci) umjetno je močvarno stanište posebne krajobrazne i ornitološke vrijednosti na kojem se uzgaja riba. Ukupna površina ribnjaka je 1.020 hektara. Ribnjačarstvo svojom djelatnošću obuhvaća cjelovit proces proizvodnje od matičnog štoka i mrijesta do konzumne ribe. U vlastitom mrijestilištu uzgajaju se štika, smuđ, šaran, linjak, som, amur, deverika, crvenperka te druge vrste riba. Osim uzgoja ribe, na ribnjacima Grudnjak pruža se mogućnost i sportskog ribolova.

1.6.3.6. Pčelarstvo

Pčelarstvo je dugi niz godina prisutno u ovim krajevima. Područje LAG-a „PAPUK“ jedno je od rijetkih područja u Republici Hrvatskoj koje omogućuje dvije obilne paše godišnje. Sezona ispaše započinje oko 15. travnja na poljima repice, zatim slijedi ispaša na bagremu i morfei, te na kraju ciklusa cvjetanja oko 15. lipnja na kestenu i lipi.

Tablica 14. Broj pčelinjih zajednica (košnica), te broj registriranih pčelara u jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a „PAPUK“.

Jedinica lokalne samouprave	Broj pčelinjih zajednica	Broj pčelara
Orahovica	1508	38
Čačinci	1626	29
Crnac	419	7
Zdenci	535	14
Mikleuš	94	8
UKUPNO	4182	96

Izvor: Katastar pčelinjaka i pčelinjih paša, 2015.

1.6.3.7. Šumarstvo

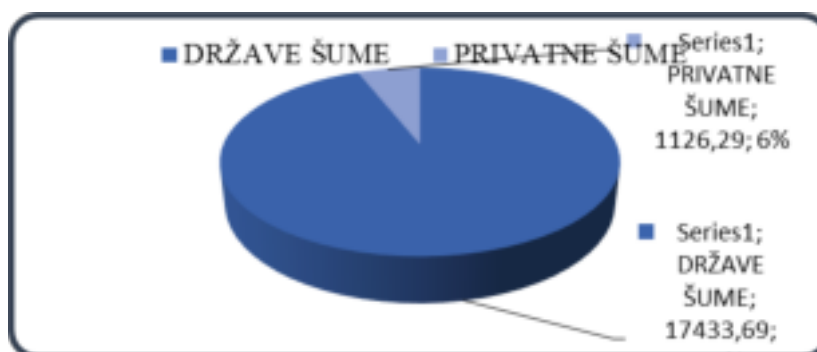
U nizinskom dijelu dominiraju šume hrasta lužnjaka, običnog graba, šume bagrema i johe. U njima je gusti podrast i sloj grmlja, a na jedinici površine zastupljena su stabla različitih dobnih razreda i kvalitete. Šume brdskog dijela razvrstane su u sljedeće zajednice: šuma lužnjaka i običnog graba, šuma lužnjaka s velikom žutilovkom, šuma bukve s lazarkinjom-varijanta sa kitnjakom, šuma kitnjaka i običnog graba, šuma lužnjaka i običnog graba s bukvom.

Tablica 15. Površina šumskog zemljišta po jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a „PAPUK“

JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	POVRŠINA ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA				UKUPNA POVRŠINA ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA (ha)
	DRŽAVNE ŠUME		PRIVATNE ŠUME		
	Ha	%	Ha	%	
ORAHOVICA	6.715,71	93,5	468,00	6,5	7.183,71
ČAČINCI	6.865,80	93,2	502,15	6,8	7.367,95
CRNAC	2.162,66	99,4	13,59	0,6	2.176,25
ZDENCI	971,68	95,8	42,97	4,2	1.014,65
MIKLEUŠ	717,84	87,82	99,58	12,18	817,42
UKUPNO	17.433,69	93,94	1126,29	6,06	18.559,98

Izvor: Hrvatske šume, Savjetodavna služba Virovitičko-podravске župani

Grafikon 2. Odnos državnog i privatnog šumskog zemljišta

Iz prethodnog grafikona vidljivo je da se šumske površine na području LAG-a „PAPUK“ nalaze u privatnom i državnom vlasništvu. Od ukupne površine šumskog zemljišta koja iznosi 18.559,98 ha, 94 % se nalazi u vlasništvu Hrvatskih šuma, dok je samo 6% u privatnom vlasništvu.

1.6.3.8. Industrija

Blizina šume i drvnih sirovina omogućila je razvoj drvne i drvo-prerađivačke industrije. Najznačajniji gospodarski subjekti koji se bave ovom djelatnošću su Ciprijanović d.o.o. (proizvodnja namještaja, masivnih drvenih ploča i briketa), Pan parket d.o.o. (proizvodnja parketa) i Agropak d.o.o. (proizvodnja drvene ambalaže). Drvni prerađivači okupljeni su u Viridis klaster koji je osnovan s ciljem doprinosa jačanju konkurentnosti drvno-prerađivačkog sektora županije. Klaster umrežava tvrtke unutar drvno-prerađivačkog sektora koje povezuju slični ciljevi poslovanja, kao i potreba za međusobnim povezivanjem.

U prerađivačkoj industriji najveće potencijale nosi kamenolom Radlovac. Radlovac d.d. eksploatira na četiri kamenoloma: Hercegovac, Oršulica Brenzberg, Žervanjska. Proizvodnja od 500.000 tona godišnje svrstava Radlovac u velike proizvođače tehničkog kamena. Uz Radlovac d.d. na području LAG-a značajan udio u sektoru nemetala i građevinskog materijala zauzima Keramika modus d.o.o. (Proizvodnja keramičkih pločica i ploča).

1.6.3.9. Obnovljivi izvori energije

Prostor LAG-a „PAPUK“ zbog svojih prirodnih karakteristika ima značajan potencijal za korištenje obnovljivih izvora energije kao što su sunce i biomasa. Kako bi se taj potencijal u potpunosti iskoristio, u Orahovici je izgrađena najveća solarna elektrana nazivne snage 500 Kw. Prepoznavši potencijal korištenja OIE tvrtka BR BIOPLIN CRNAC u lipnju 2015. godine otvorila je elektranu na biomasu snage 1MW. Nadalje, u općini Zdenci tijekom ožujka 2015. godine potpisan je aneks ugovora s tvrtkom BR BIOPLIN ZDENCI koja se obvezuje da će u poduzetničkoj zoni Duga Međa do 15. lipnja 2016. godine izgraditi elektranu na bioplin.

Proizvodnja i priprema bioplina su danas isprobane, pouzdane, učinkovite i sigurne tehnike, koje se u potpunosti mogu integrirati u nove ili postojeće strujne i toplinske koncepte.

1.6.3.10. Turizam

Na području LAG-a „PAPUK“ turizam se bazira na prirodi, baštini, te kulturi ovog kraja, njihovoj očuvanosti i atraktivnosti, osobitostima područja, izletničko-rekreacijskim prostorima. Prirodne uvjete za razvitak turizma čine Park prirode Papuk, prostrana lovna područja, jezero, šumska i planinska područja koja su pogodna za različite oblike izletničkog, rekreacijskog, seoskog te ciklo-turizma. Uz prirodne uvjete koji pridonose razvoju turizma, na području LAG-a „PAPUK“ nalaze se brojni objekti sakralne i kulturne baštine kao što su: Manastir sv. Nikole, Crkva sv. Lovre, Crkva Sv. Georgija, Crkva Našašća sv. Križa, Ružica grad, Stari Grad. Navedena prirodna i kulturna dobra predstavljaju iznimno vrijedne resurse koji se moraju još više valorizirati kako bi se utjecalo na rast gospodarstva.

Tradicionalne manifestacije čine značajan dio turističke ponude u ovim krajevima. Najprepoznatljivije među njima su „Orahovačko proljeće“, „Zlatni Orah“, „Festival vina i kulena“, „Crkvaračko prelo“, „Ferragosto Jam“, „Tijelovo u Čačincima“, „Za bakinim stolom“, „Ivanje u Crncu“, „Srednjovjekovni viteški turnir“ te mnoge druge. Osim brojnih manifestacija razvoju turizma pridonosi sve veći broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja se posljednjih nekoliko godina sve aktivnije uključuju u pružanje različitih oblika usluga turistima. Budući da područje LAG-a „PAPUK“ karakteriziraju brojna lovna i vinorodna područja, bogatstvo vodenih površina koja predstavljaju potencijal za razvoj lovnog, ribolovnog i enološkog turizma. Kako bi se unaprijedila postojeća turistička ponuda te ojačala povezanost poljoprivrede i turizma formiran je tematski put „Putevima vina, lova i ribolova“. Prostire se na području grada Orahovice, kroz 5 mjesta: Šumeđe, Crkvari, Nova Jošava, Orahovica i Duzluk. Ukupna dužina puta je 30 kilometara te na relativno maloj dužini, obuhvaća velik broj subjekata, te prirodnih i kulturnih znamenitosti.

Smještajni kapaciteti zasnivaju se na hotelskom i privatnom smještaju. Na području grada Orahovice djeluje 7 smještajnih objekata koji ukupno nude 101 ležaj u 48 soba. Tijekom 2014. godine ostvareno je 1187 dolazaka i 3016 noćenja. Na području općine Čačinci djeluje 1 smještajni objekat kapaciteta 55 ležajeva u 10 soba. Iako se neprestano ulaže u razvoj i unapređenje turističke infrastrukture, gospodarski učinci turizma daleko su ispod potencijala kojima to područje raspolaže. Institucionalnu podršku čine TZ grada Orahovice i TZ općine Čačinci.

1.7. Tržište radne snage

Radno sposobno stanovništvo kao demografski okvir predstavlja izvor egzistencije za cjelokupno stanovništvo, te je pokazatelj društveno-gospodarske razvijenosti nekog prostora.

1.7.1. Nezaposlenost

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na dan 31.08.2015. godine, na području LAG-a „PAPUK“ evidentirano je 1190 nezaposlenih osoba.

Tablica 16. Nezaposlene osobe prema stupnju obrazovanja i spolu

JLS	UKUPNO NEZAPOSLENI	NEZAPOSLENI ŽENE	BEZ ŠKOLE	OSNOVNA ŠKOLA	SREDNJA ŠKOLA	VIŠA ŠKOLA	VISOKA ŠKOLA
Orahovica	416	255	9	72	275	22	38
Čačinci	246	139	19	54	160	7	6
Zdenci	190	107	17	52	111	5	5
Mikleuš	187	105	17	67	94	6	3
Crnac	151	77	11	59	76	2	3
UKUPNO	1190	683	73	304	716	42	55

Izvor: HZZ, stanje na dan 31.08.2015.

Iz priložene tablice vidljivo je da najveći udio nezaposlenih čine osobe sa završenom srednjom školom (60%). Po udjelu u ukupnoj nezaposlenosti slijede osobe sa završenim osnovnoškolskim obrazovanjem (26%), osobe bez završene škole (6%), osobe s visokim obrazovanjem (fakultet, akademija, magisterij, doktorat) 5% te osobe koje imaju završen prvi stupanj fakulteta, stručni studij te višu školu 3%. Od ukupno 1190 nezaposlenih osoba 57% čine žene, dok 43% nezaposlenih čine muškarci.

1.7.2. Zaposlenost

Rad postaje sve važniji gospodarski resurs, a kontinuirano poboljšanje njegove kvalitete pretpostavka je ekonomskog rasta i razvoja. Zaposlenost određuje proizvodne mogućnosti gospodarstva i utječe na životni standard stanovništva. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na dan 31.08.2015. godine na području LAG-a „PAPUK“ evidentirano je 2.695 zaposlenih osoba. Najveći dio zaposlenih osoba čine radnici kod pravnih osoba (76%). Zaposleni kod fizičkih osoba (12%), zatim slijede obrtnici (6%), poljoprivrednici (4%), te osobe koje obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti (1%).

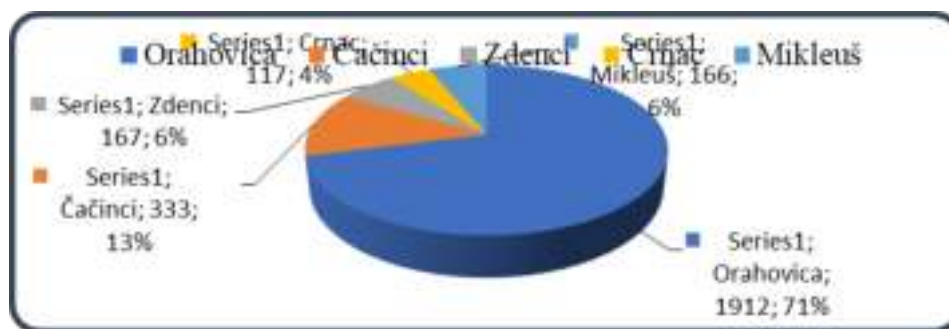
Tablica 17. Broj zaposlenih osoba prema mjestu rada

JLS	Kod pravnih osoba	Poljoprivrednici	Obrtnici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Produženo osiguranje	ukupno
Orahovica	1579	13	98	30	186	6	1912
Čačinci	214	26	29	5	54	5	333

Zdenci	103	28	10	1	16	9	167
Crnac	41	24	17	2	30	3	117
Mikleuš	110	26	8	0	22	0	166
UKUPNO	2047	117	162	38	308	23	2695

Izvor: HZMO. Stanje na dan 31.08.2015. godina

Grafikon 3. Broj zaposlenih osoba po jedinicama lokalne samouprave unutar LAG-a "PAPUK"

Iz priloženog grafikona vidljivo je kako se najveći broj zaposlenih nalazi na području Grada Orahovice 71%, zatim slijede općine Čačinci 13%, Zdenci i Mileuš sa po 6%, te Crnac sa 4%.

1.8. Demografska kretanja

Tablica 18. Kretanje broja stanovnika na području LAG-a "PAPUK",

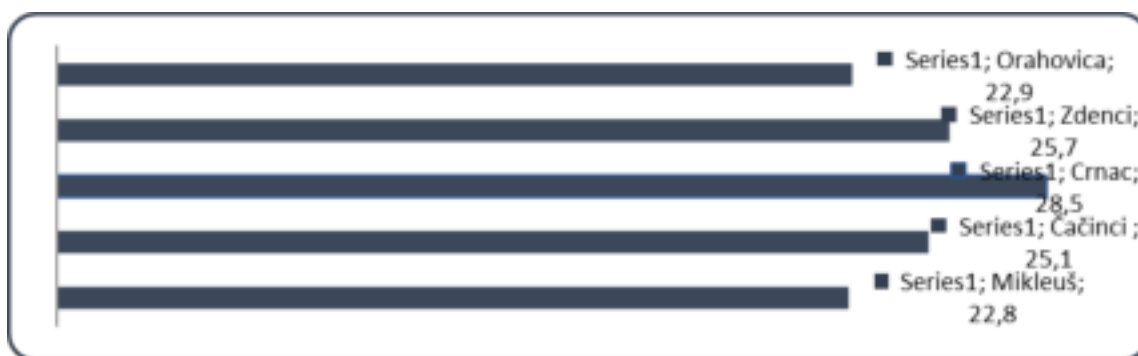
	1991. godina	2001. godina	2011. godina
Broj stanovnika	17.904	14.793	12.930
Razlika		-17,4%	-27,8%

Izvor: DZS, Popis 1991., 2001., 2011. godina

Iz prikazane tablice može se uočiti kako je na području LAG-a "PAPUK" u razdoblju od 1991.-2011. godine uočen trend opadanja broja stanovnika po stopi od 27,8%. Depopulacija na ovom području izazvana je prirodnim putem (više stanovnika umre nego što ih se rodi), zatim su tu ekonomski problemi kao što su nezaposlenost, koji su ujedino i razlog iseljavanja u veća urbana središta.

Gustoća naseljenosti najveća je na području grada Orahovice te iznosi 42,89 stanovnika/km², dok se na drugo mjesto smjestila općina Mikleuš sa 41,48 stanovnika/km². Gustoća naseljenosti u ostalim Općinama kreće se između 18 i 23 stanovnika/km², što je daleko ispod prosječne gustoće stanovnika u Republici Hrvatskoj koja iznosi 77,08 st/km². Gustoća naseljenosti na području cjelokupnog LAG-a je 27,62 st/km². Koeficijent starosti iznosi 17,44 što znači da je stanovništvo zašlo u proces starenja.

Grafikon 4. Koeficijent starosti prema jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a,

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Talica 19. Prosječna starost stanovništva na području LAG-a „PAPUK“

JLS	Orahovica	Čačinci	Zdenci	Mikleuš	Crnac
BROJ STANOVNIKA	41,6	42,7	33,1	40,4	43,2

Izvor: DZS, Popis stanovnika 2011.

1.8.1. Obrazovna struktura stanovništva

Prema razini obrazovanja struktura stanovništva je sljedeća: od ukupno 10969 stanovnika starih 15 i više godina, 42% ih ima nisku stručnu spremu (bez škole, 1-3 razreda osnovne škole, 4-7 razreda, osnovna škola), 49% ih ima srednju stručnu spremu (industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 1-3 godine, škole za KV I VKV radnike, tehničke i srodne strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 4 i više godina, gimnazija), dok samo 9% stanovništva ima završeno visoko obrazovanje (viša škola, I. IV. stupanj fakulteta i stručni studij, fakulteti, umjetničke akademije, sveučilišni studiji, magisterij, doktorat).

Tablica20. Obrazovna struktura u jedinicama lokalne samouprave LAG-a „PAPUK“

Naziv	Ukupno	Bez škole	1-3 raz.	4-7 raz.	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
Orahovica	4516	66	46	467	863	2443	630
Crnac	1235	35	33	294	372	464	37
Čačinci	2406	74	6	348	569	1192	156
Mikleuš	1211	33	26	197	404	495	56
Zdenci	1601	38	35	260	419	746	102
UKUPNO	10969	246	146	1566	2627	5340	981

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godina

1.8.2. Civilno društvo (udruge)

Udruge su važan čimbenik društvenog života LAG-a „PAPUK“, a spektar pitanja kojima se bave je širok. Osnivaju se kao oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih

odnosno pravnih osoba, te kroz svoje djelovanje unapređuju kvalitetu društvenog sadržaja, čime pozitivno utječu na trajne društvene promjene u lokalnoj zajednici. Udruge okupljaju velik broj članova, ali vrlo mali broj ima zaposlene djelatnike. Mnoge udruge nemaju sustavne izvore financiranja, te svoje programe i aktivnosti uglavnom provode volonterski uz pojedinačna pokroviteljstva ili se financiraju iz proračuna jedinica lokalne samouprave.

Tablica 21. Udruge na području LAG-a „PAPUK“

JLS	ORAHOVICA	CRNAC	ČAČINCI	ZDENCI	MIKLEUŠ	UKUPNO
BROJ	86	20	24	21	8	159

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga, 2015.

2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA, SWOT ANALIZA LAG-a „PAPUK“ I VIZIJA

2.1. Analiza razvojnih potreba i potencijala

Infrastruktura

Tijekom provedenih radnih sastanaka lokalni razvojni dionici istaknuli su problem nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture iz razloga što je izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda na području LAG-a prisutna u svega 3 naselja. Budući da sustava odvodnje otpadnih voda gotovo i nema, fekalne vode rješavaju se septičkim taložnicama. Septičke taložnice su uglavnom procijedne pa se otpadne vode direktno infiltriraju u podzemne slojeve čime se zagađuje okoliš. Uz sustav odvodnje otpadnih voda postoji potreba i za unaprijeđenjem vodoopskrbnog sustava jer se na području LAG-a još uvijek nalaze naselja u kojima još uvijek nije izgrađena vodoopskrba mreža. Nedovoljna izgrađenost komunalne infrastrukture posljedica je skupog i dugotrajnog procesa izrade projektne dokumentacije, ishoda potrebnih dozvola i suglasnosti, velikih investicijskih ulaganja. Iz analize stanja vidljivo je da se na području LAG u pojedinim jedinicama lokalne samouprave predškolski odgoj ostvaruje pri Osnovnim školama te je iz toga vidljivo da je potrebno ostvariti dodatna ulaganja kako bi se omogućilo djeci predškolske dobi kvalitetniji uvjeti za učenje i razvoj. S obzirom da se na području LAG-a nalaze brojne sportske udruge i sportski klubovi potrebno je povećati kapacitete u obliku izgradnje dječjih igrališta i ostale sportske infrastrukture kako bi se mladima omogućilo kvalitetno bavljenje sportom i rekreacijom.

Kulturno-povijesna baština

Područje LAG-a „PAPUK“ bogato je kulturnom i povijesnom baštinom. Prema podacima Ministarstva kulture na području LAG-a nalazi se 12 kulturnih dobara. Kao najznačajniji ističu se Crkva sv. Georija, Crkva sv. Lovre, Crkva Našašća Sv. Križa, Grad "Ružica", Kulturno povijesni krajolik Jankovac. Navedena kulturna baština nedovoljno je uključena u razvoj turizma te se smatra da bi se njezinom jačom valorizacijom i promocijom moglo pridonijeti razvoju turizma, a time i gospodarstva u cjelini.

Gospodarstvo (poljoprivreda i turizam)

Na području LAG-a „PAPUK“ nalazi se 1057 poljoprivrednih gospodarstava od čega su najbrojnija obiteljska gospodarstva čiji broj iznosi 1018. Poljoprivredna gospodarstva karakterizira mali broj članova, nedovoljna obrazovna struktura, poljoprivredom se bavi stanovništvo starije životne dobi te zastarjela mehanizacija. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu APPRRR) najveću korištenu poljoprivrednu površinu na području LAG-a zauzimaju oranice na kojima se najviše uzgajaju pšenica, raž, pšenoraž, ječam, kukuruz. Zatim slijede voćnjaci, livade, pašnjaci, vinogradi. Promatrajući ukupno korišteno poljoprivredno zemljište, oranice zauzimaju 90,54% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta. Područje LAG-a trenutno broji 30 ekoloških poljoprivrednika te je potrebno poduzeti sve potrebne radnje i mjere kako bi se taj broj povećao. Kao jedan od gastronomskih potencijala svakako su brojne manifestacije posvećene prehrambenim proizvodima. Jedna od najznačajnijih je „Festival vina i kulena“. Kao potencijali turizma na području LAG-a posebice se ističe Orahovačko jezero za koji se smatra da je jedan od „bisera“ ovog dijela Slavonije. Uz jezero, kao prirodni potencijali nalaze se još i zaštićene prirodne vrijednosti poput Parka prirode „Papuk“ te Park šume „Jankovac“. Bogatstvo vodenih površina, brojna lovna i vinorodna područja predstavljaju potencijal za razvoj lovnog, ribolovnog i enološkog turizma. Kako bi se unaprijedila postojeća turistička ponuda te ojačala povezanost poljoprivrede i turizma formiran je tematski put „Putevima vina, lova i ribolova“.

2.2. Swot analiza

U svrhu izrade SWOT analize organizirani su radni sastanci s članovima radne skupine. Na održanim sastancima radna skupina je upoznata s analizom stanja te je dobila zadatak da iznese svoje mišljenje o stanju gospodarstva, infrastrukture i razvoju društva. Na temelju navedenih kategorija pristupilo se izradi SWOT analize kako bi se još detaljnije dobio uvid u područja za koja se smatra da bi se, ulaganjem u ista, pridonijelo razvoju LAG-a. Na temelju izrađene SWOT analize i provedene rasprave definirali su se strateški ciljevi koji će detaljnije biti opisani u idućem poglavlju.

Kroz SWOT analizu vrednovane su sljedeće kategorije razvoja:

- Održivo gospodarstvo i ruralni razvoj
- Infrastruktura i zaštita okoliša
- Društveni i socijalni razvoj

ODRŽIVO GOSPODARSTVO I RURALNI RAZVOJ

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Poduzetničke zone • Institucionalna pokrivenost za razvoj turističkih potencijala, Turistička zajednica grada Orahovice, TZ općine Čačinci, Poduzeće Ružica grad d.o.o. • Prirodni potencijali za razvoj turizma: Park prirode Papuk, prostrana lovna područja, jezero, vinorodna područja, obilje voda - razvoj ribolovnog turizma, šumska i planinska područja- rekreacijski i seoski turizma • Velik broj OPG-a - potencijal za razvoj agro-turizma • Brojne manifestacija na području cjelokupnog LAG-a • Uređenje turističkih objekata- ulaganje u razvoj kulturnih, sportskih i turističkih sadržaja • Sve veći broj posjetitelja • Bogata kulturna i povijesna baština • Postojanje smještajnih kapaciteta • Postojanje tradicije voćarstva, povrtlarstva, vinogradarstva, pčelarstva, ribarstva • Ulaganje u proizvodnju vina • Ekološki očuvan prostor • Biološka raznolikost • Bogatstvo šuma i mineralnih sirovina • Velik broj poljoprivrednih kućanstava • Drvna i prerađivačka industrija • Postojanje lokalne tržnice • Postojanje tradicije obrtništva i poduzetništva 	<ul style="list-style-type: none"> • Spor proces revitalizacije gospodarstva nakon rata • Mali proračuni JLS-a • Usporen razvoj poduzetničkih zona • Nedovoljna ulaganja u promidžbu turizma • Nedostatak znanja o mogućnostima razvoja ruralnog turizma stanovništva • Ograničena ulaganja na području Parka prirode Papuk • Nedostatak OPG-a vezanih za razvoj turizma • Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta • Slaba financijska moć poljoprivrednih gospodarstava za ulaganje u proširenje proizvodnje, te usklađivanje proizvodnje s važećim standardima • Starenje stanovništva • Nepovoljna obrazovna struktura stanovništva • Sve manje mladih ljudi je zainteresirano za bavljenje poljoprivredom i ruralnim turizmom • Nedovoljna svijest stanovništva o samozapošljavanju • Rascjepkanost parcela • Zastarjela poljoprivredna mehanizacija • Velik dio tradicionalno obradivih površina je zapušten zbog faktora depopulacije, usitnjenosti posjeda i parcela, nedostatka mehanizacije, rata • Konvencionalna poljoprivreda onečišćuje okoliš

	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak kapaciteta lokalne tržnice • Nedovoljna motiviranost poduzetnika za daljnja usavršavanja
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Bolje iskorištavanje nacionalnih i EU fondova • Valorizacija prirodnih potencijala radi unapređenja turizma • Jača prekogranična suradnja, (prvenstveno s Mađarskom) • Valorizacija sakralne, prirodne i kulturne baštine • Ulaganje u povećanje broja smještajnih kapaciteta • Jačanje razvoja prerade na OPG-ima • Brendiranje proizvoda • Ulaganje u razvoj ribolovnog turizma • Osposobljavanje i poticanje malih proizvođača za zajednički nastup na tržištu • Udruživanje u polj. zadruge kako bi se olakšala nabava, prodaja i prerada poljoprivrednih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> • Usporen gospodarski rast, kako na području države tako i na području LAG-a • Nedostatak ulagača u pod. zone • Česte izmjene zakonodavstva • Sporost administracije državne uprave • Konkurencija na globalnom tržištu • Nepovoljna obrazovna i starosna struktura poljoprivrednih kućanstava • Postojanje nerješениh imovinsko-pravnih odnosa poljoprivrednih zemljišta • Siva ekonomija • Niska cijena proizvodnje na tržištu Istočne Europe i Azije • Slaba kupovna moć stanovništva • Nedostatak investitora
INFRASTRUKTURA I ZAŠTITA OKOLIŠA	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirano ulaganje u izradu tehničke i projektne dokumentacije • Postojanje prostornih planova JLS kao temelj infrastrukturnih projekata • Vodoopskrbni sustav izgrađen u pojedinim naseljima • Kontinuirano ulaganje u vodoopskrbni sustav • Razgranata mreža električne energije • Postojanje legalnog odlagališta otpada • Komunalno poduzeće Papuk d.o.o. Orahovica bavi se izgradnjom i održavanjem komunalne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak financijskih sredstava za veća ulaganja • Nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda u svim JLS-a • Nedostatak projektne dokumentacije za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda • Nepostojanje pročišćivača otpadnih voda • Sakupljanje otpadnih voda putem sabirnih jama • Postoji potreba za daljnjom izgradnjom vodovodnog sustava

<ul style="list-style-type: none"> • Visoka pokrivenost svih naselja JLS organiziranim prikupljanjem i odvozom komunalnog otpada • Kontinuirani naponi usmjereni sanaciji divljih odlagališta • Izgrađenost sustava javne rasvjete • Kontinuirana ulaganja u prometnu infrastrukturu • Razgranata cestovna mreža na području LAG-a (11 županijskih i 16 lokalnih cesta) • Dostupnost ADSL usluge • Državna cesta D2 (Podravska magistrala) • Poljoprivredna uzletišta • Otvorena elektrana na biomasu u Crncu • Solarna elektrana u Orahovici 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna izgrađenost sustava plinoopskrbe, ispod 50 % u svim JLS-a • Postojanje divljih odlagališta • Otežano saniranje divljih odlagališta • Energetski neučinkovit sustav javne rasvjete • Rubnim područjem ne prolaze državne ceste pa su stagnirala u razvoju • Postojanje cesta kojima nisu rješeni imovinsko pravni odnosi • Pojava oštećenja na najprometnijim prometnim pravicima • Nedovoljno izgrađeni nogostupi • Ispuštanje otpadnih voda u vodotoke • Nedovoljno razvijena svijest stanovništva o OIE i EE
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Prenamjena poljoprivrednih uzletišta u sportska i turistička • Korištenje nacionalnih programa i EU fondova za realizaciju infrastrukturnih projekata • Umrežavanje s drugim LAG-ovima na području Hr ili EU • Izgradnja Podravske brze ceste koja će prolaziti LAG-om • Jače iskorištavanje obnovljivih izvora energije • Jačanje svijesti stanovništva o očuvanju prirode i prirodnih dobara 	<ul style="list-style-type: none"> • Mali proračuni JLS-a • Spora realizacija kredita • Usporenost državne administracije prilikom ishoda dozvola za infrastrukturne projekte • Česte izmjene zakonodavstva • Opsežna dokumentacija • Visoki troškovi ulaganja • Visoka stopa prometa po Podravskoj magistrali prijeti zagađenju okoliša, te pridonosi velikom broju nesreća • Neriješeni imovinsko pravni odnosi usporavaju izgradnju infrastrukture • Nepostojanje sinergije među institucijama • Usporena obrada projekata

	prijavljenih za financiranje od strane EU fondova
DRUŠTVENI I SOCIJANI RAZVOJ	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Velik broj udruga na području LAG-a (159) • Zadovoljavajući broj mjesnih odbora • Postojanje savjeta mladih • Postojanje infrastrukture predškolskog odgoja i obrazovanja • Postojanje institucija koje pružaju osnovno i srednjoškolsko obrazovanje • Programi prekvalifikacije za nezaposlene • Osigurana zdravstvena zaštita putem ispostave Doma zdravlja u Orahovici, liječničke ambulante (u svim JLS), zubne ordinacije (u gradu Orahovici, te općinama Čačinci, Mikleuš i Zdenci) • Postojanje ustanove za smještaj starijih i nemoćnih osoba „Vedri dani“ u Orahovici • Društveni domovi u svim JLS-a • Kulturne ustanove (Gradski muzej i knjižnica u Orahovici) • Područje bogato sportsko-rekreativnim sadržajima: nogometna, rukometna, košarkaška i teniska igrališta, kuglana te sportske dvorane, šetnice, biciklističke staze i igrališta za djecu. • Izuzetno vrijedna kulturna baština • 12 zaštićenih kulturnih dobara. • Mogućnost otvaranja zavičajnog muzeja u zgradi stare škole u Crkvarima • Stipendiranje studenata i školaraca 	<ul style="list-style-type: none"> • Prestanak djelovanja udruga nakon ispunjenja cilja zbog kojeg su osnovane • Nedostatak financijskih sredstava za pokrivanje potreba udruga na području LAG-a • Nedovoljna informiranost udruga o mogućnostima korištenja vanjskih izvora financiranja • Nedostatak kvalitetnih programa udruga kako bi se unaprijedio život zajednice na području LAG-a • Nedovoljno razvijena svijest o važnosti i ulozi Mjesnih odbora • Nedovoljna aktiviranost mjesnih odbora • Nedovoljno razvijeno volonterstvo • Nedostatak visokoobrazovnih institucija • Nedostatak smještajnih kapaciteta i specijaliziranih ustanova za zbrinjavanje starijih osoba, duševno bolesnih te mentalno retardiranih osoba • Neadekvatan prostor dječjih vrtića (pri osnovnim školama) • Potrebna obnova dječjih igrališta u pojedinim naseljima • Nedostatak financijskih sredstava za uređenje i održavanje društvenih domova • Potreba rekonstrukcije i uređenja stare škole u Crkvarima u svrhu otvaranja Zavičajnog muzeja
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje udruga 	<ul style="list-style-type: none"> • Financijska ovisnost o državnom

<ul style="list-style-type: none"> • Jače korištenje vanjskih izvora financiranja projekata udruga • Poticati ulaganje u obrazovne institucije • Jačati potencijal kulturnih institucija • Prilagoditi obrazovne institucije da prate potrebe lokalne zajednice • Izgradnja i implementacija sustava cjeloživotnog učenja u svim segmentima lokalne zajednice • Potaknuti sve društvene slojeve da pomognu socijalno ugroženima • Suradnja s volonterima Europske volonterske službe • Unaprijediti sustav zdravstvene zaštite prema stvarnim potrebama građana • Korištenje EU fondova • Organizacija nacionalnih i međunarodnih sportskih natjecanja 	<p>proračunu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporost administracije • Opsežna dokumentacija za izgradnju objekata društvene infrastrukture • Nerazumijevanje zajednice za aktivnosti i metode koje udruge žele ostvariti • Stroga kontrola udruga • Nedovoljna ulaganja u suvremenu medicinsku opremu, instrumente i tehnologiju • Devastacija prirodne, povijesne i kulturne baštine zbog nedovoljne svijesti stanovništva • Nedostatak financijskih sredstava iz državnog proračuna, neophodni za izgradnju, restauraciju i održavanje zgrada i programa u kulturi
--	--

2.3. Razvojna vizija

Vizija opisuje dugoročne i željene rezultate te predstavlja sliku budućih događaja koji se planiraju ostvariti. LAG će nakon definirane vizije, odrediti smjernice budućeg razvoja koje će definirati u strateškim ciljevima. Definirana vizija i strateški ciljevi bit će pokretači razvoja ruralnog područja koji dionici LAG-a žele postići.

Ključni dionici promatranog područja su: jedinice lokalne samouprave, razvojne agencije, turističke zajednice, poslovni sektor, poduzetnici u privatnom sektoru, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, civilno društvo u cjelini, žene, mladi i drugi. Krajnji cilj koji LAG želi ostvariti mora biti razvoj cijelog ruralnog područja temeljen na znanju i sposobnostima lokalnog stanovništva.

Vizija razvoja zasniva se na razvojnim potencijalima, poštivajući pri tome tradicijske vrijednosti, prateći suvremene trendove, te integrirajući načela održivosti u sve segmente razvoja.

Na prvom radnom sastanku članovi radne skupine predložili su svoju viziju koja je glasila: „Postati područje očuvane prirode i kulture, visoke turističke ponude. Područje koje će razvoj gospodarstva zasnivati na poduzetništvu, poljoprivredi, turizmu, korištenju obnovljivih izvora energije. Ostvariti što veću stopu zaposlenosti i povećati razinu obrazovanja.“

Daljnijim sastancima navedena **vizija** se filtrirala, te sad glasi:

„Postati područje očuvane prirode, tradicije i kulturne baštine, visoke turističke ponude koja će biti značajna turistička destinacija Slavonije i Baranje. Područje koje će razvoj modernog gospodarstva zasnivati na poduzetništvu, poljoprivredi, turizmu te ostvariti što veću stopu zaposlenosti. Postati mjesto koje će svoj napredak temeljiti na zajedništvu i aktivnom sudjelovanju svakog građana u životu zajednice“

3. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE

3.1. Ciljevi i prioriteti razvoja

Strateški ciljevi, mjere i operacije definirani su na temelju održanih radionica lokalnih dionika i dobivenih podataka iz provedenih analiza prostora, resursa i sposobnosti područja LAG-a „PAPUK“. Predstavljaju razradu vizije, te predstavljaju smjernice razvojnih potreba. Ciljevi su jasno formulirani, vremenski definirani, međusobno usklađeni te društveno i okolišno prihvatljivi. Definirani su na temelju snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje se mogu vidjeti u SWOT analizi. Ciljevi su temeljna pretpostavka za ostvarenje vizije razvoja LAG-a „PAPUK“. Iz tog razloga definirana su četiri dugoročna strateška cilja (s mjerama i operacijama) koji navode rješenja za izradu razvojnih projekata koji se trebaju provoditi kako bi mogli pratiti njihove rezultate i mjeriti njihovu efikasnost i efektivnost.

Odabrani strateški ciljevi moraju biti usklađeni s prioritetima Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020., koji su usklađeni s prioritetima drugog stupa (ruralni razvoj) Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije (ZPP), i to:

- poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama
- promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru
- obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava
- promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika
- promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj

Osim što moraju biti usklađeni s PRR-RH odabrani strateški ciljevi također moraju doprinijeti **razvojnim ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike Hrvatske⁵ i Europske unije do 2020:**

- podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
- poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
- održivo upravljanje prirodnim resursima
- okolišno prihvatljiva poljoprivreda

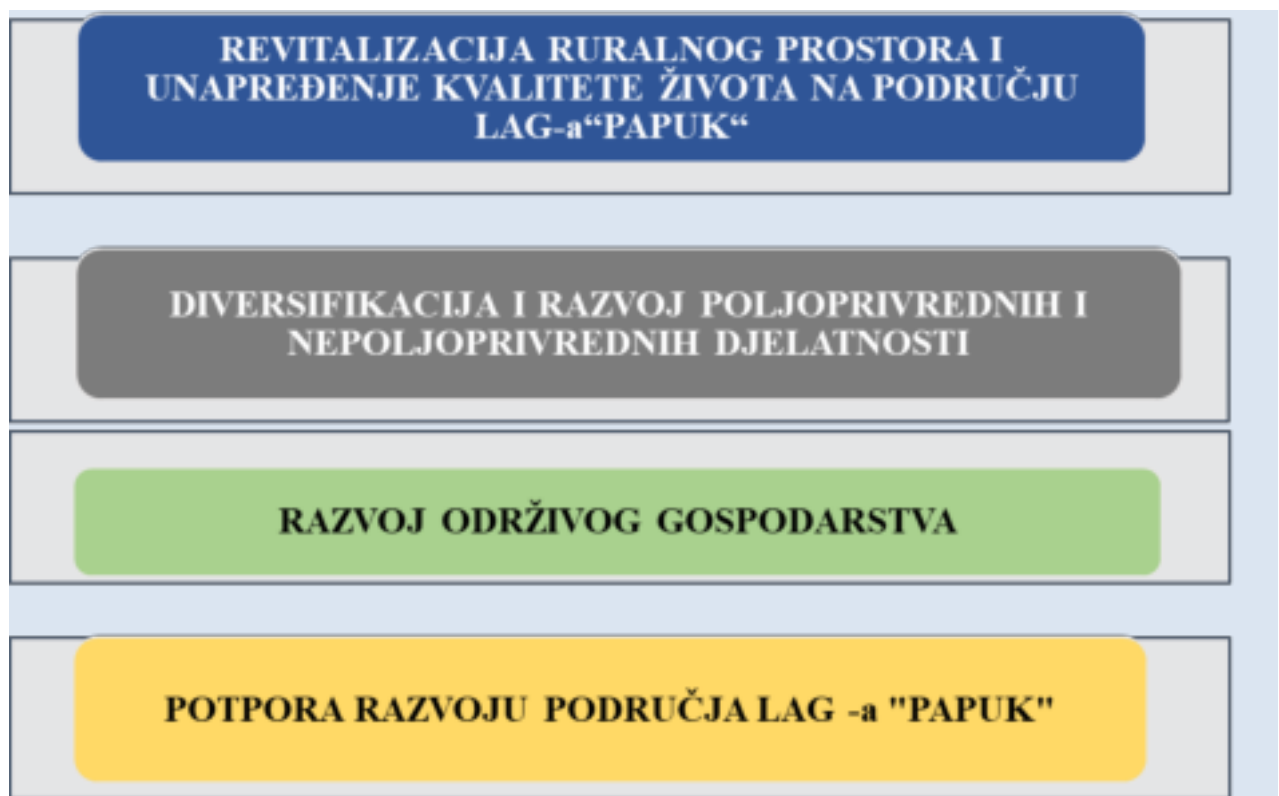
⁵ Izvor: Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, Čl. 7, st. 1)

- uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta, i
- osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika.

Prilikom odabira razvojnih ciljeva te mjera i operacija LAG „PAPUK“ vodio se načelima LEADER odnosno CLLD-a za programsko razdoblje od 2014-2020. Načela kojima se LAG vodio uglavnom su bila usmjerena na inovacije koje će omogućiti postizanje rezultata koji će pridonijeti razvoju LAG-a „PAPUK“. Načela pripreme i planiranja provedbe lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom su:

- Strategija je u potpunosti izrađena prema stvarno iskazanim potrebama lokalnih razvojnih dionika implementacijom pristupa odozdo prema gore
- Razvoj utemeljen na definiranim značajkama, potrebama i mogućnostima lokalnog područja
- Tijekom izrade LRS posebna pažnja je posvećena jačanju javno-privatnog partnerstva odnosno integraciji LAG-a kao nositelja razvoja lokalnog područja, te razvoju i definiranju inovativnog, integriranog i multisektorskog pristupa lokalnom razvoju, umrežavanju i suradnji
- Načinu programiranja isporuke projekata putem odabira od strane lokalnog razvojnog partnerstva u smislu implementacije decentraliziranog pristupa lokalnom razvoju

Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a „PAPUK“ za razdoblje od 2014.-2020. definirani su sljedeći strateški ciljevi:

CILJ	MJERE/ AKTIVNOSTI	TIP OPERACIJE
<p align="center">SC1 REVITALIZACIJA RURALNOG PROSTORA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA NA PODRUČJU LAG-a „PAPUK“</p>	<p align="center">Mjera/aktivnost 1.1. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima</p>	<p align="center">OPERACIJA 1.1.1. Poticanje ulaganja u osnivanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu, te pripadajuću infrastrukturu</p>
<p align="center">SC 2 DIVERSIFIKACIJA I RAZVOJ POLJOPRIVREDNIH I NEPOLJOPRIVREDNIH DJELATNOSTI</p>	<p align="center">Mjera/aktivnost 2.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja</p>	<p align="center">OPERACIJA 2.1.1. Razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava</p>
<p align="center">SC 3 RAZVOJ ODRŽIVOG GOSPODARSTVA</p>	<p align="center">Mjera/aktivnost 3.1. Ulaganje u fizičku imovinu</p>	<p align="center">OPERACIJA 3.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava</p>
<p align="center">SC 4 POTPORA RAZVOJU PODRUČJA LAG-a „PAPUK“</p>	<p align="center">Mjera/aktivnost 4.1. Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER</p>	<p align="center">OPERACIJA 4.1.2. Provedba projekata suradnje</p>
		<p align="center">OPERACIJA 4.1.3 Tekući troškovi i animacija</p>

Strateški cilj ⁶	1. REVITALIZACIJA RURALNOG PROSTORA I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA NA PODRUČJU LAG-a „PAPUK“		
Obrazloženje cilja	Područje LAG-a „PAPUK“, ima otežane mogućnosti razvoja opće društvene infrastrukture, posebno one vezane uz sport i rekreaciju te druge različite aspekte važne za društveni život lokalnih, ruralnih zajednica. Zbog toga je potrebno kontinuirano ulagati u njihovu izgradnju/rekonstrukciju budući da je izgrađena infrastruktura temelj kvalitete života stanovništva nekog područja i neophodan preduvjet razvoja.		
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje postotka/broja ruralnog stanovništva koje ima korist od poboljšanih usluga/infrastrukture • Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR kroz PRR 2014.-2020.) za 14 projekata 		
Predviđena financijska alokacija	38,99% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020 (379.286,13 EUR) Ukupno SC1: 30,23% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4. PRR 2014-2020 koji iznosi 1.254.856,95 EUR (100%)		
Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (result indicators), CMES/CMEF, 2023.			
Ukupno isplaćena sredstva iz podmjere 19.2. za razdoblje 2014.-2022.	Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020	
379.286,13 €	14	0	
Prioritetne mjere/aktivnosti tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.			
Mjera/aktivnost	Sukladnost s Mjerom PRR	Tip operacije	Tip operacije prema PRRRH

⁶ Izmjena je sukladna Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 potpisanim između LAG-a „Papuk“ i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

1.1. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	7	T.O. 1.1.1 Poticanje ulaganja u osnivanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu, te pripadajuću infrastrukturu	7.4.1.
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR			
Tip operacije 1.1.1.	Prioritet 6		
	Fokus područje 6B		
Mjera/aktivnost	1.1. TEMELJNE USLUGE I OBNOVA SELA U RURALNOM PODRUČJU		
Obrazloženje Mjere/aktivnosti	<p>Iz analize stanja vidljivo je da na području LAG-a "PAPUK" postoji potreba za ulaganjima u gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za zabavne i sportske aktivnosti te opće društvene infrastrukture, poput vatrogasnih, društvenih i planinarskih domova, sportskih i pratećih objekata, tematskih i biciklističkih staza, groblja, pješačkih staza, dječjih igrališta i sl. Uz navedenu infrastrukturu valja istaknuti potrebu za izgradnjom objekata predškolskog odgoja budući da je u analizi stanja vidljivo kako se djelatnost predškolskog odgoja u pojedinim jedinicama lokalne samouprave odvija u osnovnim školama. Kako bi se pridonijelo izgledu mjesta postoji potreba za daljnjim uređenjem javnih površina koje uključuju zelene površine, pješačke staze, tržnice, groblja, trgove, odvodne kanale. Provedbom navedene mjere unaprijedit će se kvaliteta života lokalnog stanovništva te unaprijediti komunalni standard. Realizacija ove mjere utječe na povećanje kvalitete života i smanjenje depopulacije ruralnih područja.</p>		
Korisnici	Jedinice lokalne samouprave, trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave, javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija, udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo, LAG-ovi		
Izvor informacija	Izvješća APPRRR-a i LAG-a „PAPUK“		

Vremensko razdoblje za provedbu projekata	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0	0	0	2	7	0	5
Predviđena financijska alokacija do 2023. iz 19.2.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0%	0%	0%	4,58%	20,23%	0%	14,18%
Napomena:	Detaljna razrada tipa operacije vidljiva je u Dodatku 2 ⁷								

⁷ Napomena: Sve navedeno u detaljnim razradama strateškog cilja vezano uz tipove operacija koje je izabrao LAG, a koje moraju biti sukladne tipovima operacije iz Programa ruralnog razvoja RH, konzultativnog su karaktera budući LAG ne može ni na koji način utjecati na moguće promjene nacionalne regulative odnosno okvira za provedbu istih, nakon donošenja izmjene LRS, a sve sukladno nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 odnosno Pravilniku, aktivaciji APPRRR-a za odgovarajući tip operacije te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

Strateški cilj⁸	2. Diversifikacija i razvoj poljoprivrednih i nepoljoprivrednih djelatnosti	
Obrazloženje cilja	Na području LAG-a „PAPUK“ uočena je nepovoljna struktura poljoprivrednih gospodarstava. Jedan od glavnih razloga nepovoljne strukture je visok broj malih poljoprivrednih gospodarstava slabe gospodarske održivosti, visok broj poljoprivrednika bez odgovarajuće stručne spreme te negativni migracijski trendovi mladih ljudi iz ruralnog područja. Sukladno navedenom nužno je poticati razvoj malih potencijalno održivih poljoprivrednih gospodarstava,	
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj 35 malog poljoprivrednog gospodarstva • Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR kroz PRR 2014.-2020.) za 35 projekt 	
Predviđena financijska alokacija	53,98% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020 (525.000,00 EUR) Ukupno SC2: 41,84% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4. PRR 2014-2020 koji iznosi 1.254.856,95 EUR (100%)	
Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (result indicators),		
CMES/CMEF		
Ukupno isplaćena sredstva iz podmjere 19.2. za razdoblje 2014.-2022.	Ukupno broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020
525.000,00 €	35	0

⁸ Izmjena je sukladna Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 potpisanim između LAG-a „Papuk“ i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

Prioritetne mjere/aktivnosti tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.			
Mjera/aktivnost	Sukladnost s Mjerom PRR	Tip operacije	Tip operacije prema PRRRH
2.1.Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6	T.O. 2.1.1. Razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	6.3.1.
Doprinosi prioritetima i fokus područjima PRR			
Tip operacije 2.1.1.	Prioritet 2		
	Fokus područje 2A		
Mjera/aktivnost	2.1. RAZVOJ POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA I POSLOVANJA		
Obrazloženje Mjere/aktivnosti	<p>Kako bi se osigurao opstanak i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava na području LAG-a "PAPUK" potrebno je ostvariti dodatna ulaganja u njihovo restrukturiranje s ciljem povećanja dodane vrijednosti. Provedbom navedene mjere pružit će se pomoć malim, potencijalno održivim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, koji su orijentirani na tržišnu proizvodnju, da postanu gospodarski održivi, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti. Osim aktivnosti koje potiču izgradnju objekata, nabavu mehanizacije, kupnju sadnog materijala, potrebno je provesti i niz edukacijskih aktivnosti kako bi se poljoprivrednicima omogućilo stjecanje znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti. Nadalje, iz analize stanja utvrđeno je da poljoprivredna proizvodnja predstavlja jedan od osnovnih identiteta LAG-a "PAPUK", ali zbog nedostatka mehanizacije, usitnjenosti parcela, depopulacije, velik dio obradivih poljoprivrednih površina još uvijek je zapušten što onemogućava održavanje postojeće zaposlenosti ili stvaranje novih radnih mjesta.</p>		
Korisnici	Mala poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 eura do 7.999 eura		

Izvor informacija	Izvešća APPRRR-a i LAG-a „PAPUK“								
Vremensko razdoblje za provedbu projekata	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0	0	12	9	0	14	0
Predviđena financijska alokacija do 2023. iz 19.2.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0%	0%	18,51%	13,88%	0%	21,59%	0%
Napomena:	Detaljna razrada tipa operacije vidljiva je u Dodatku 3 ⁹								

⁹ Napomena: Sve navedeno u detaljnim razradama strateškog cilja vezano uz tipove operacija koje je izabrao LAG, a koje moraju biti sukladne tipovima operacije iz Programa ruralnog razvoja RH, konzultativnog su karaktera budući LAG ne može ni na koji način utjecati na moguće promjene nacionalne regulative odnosno okvira za provedbu istih, nakon donošenja izmjene LRS, a sve sukladno nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 odnosno Pravilniku, aktivaciji APPRRR-a za odgovarajući tip operacije te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

Strateški cilj ¹⁰	3. RAZVOJ ODRŽIVOG GOSPODARSTVA	
Obrazloženje cilja	Kako bi se pridonijelo razvoju održivog gospodarstva na području LAG-a potrebno je ostvariti dodatna ulaganja u modernizaciju fizičke imovine. Modernizacijom i kontinuiranim ulaganjem u fizičku imovinu poboljšat će se ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša te prilagodbu klimatskim promjenama. Ulaganja su moguća u svim sektorima poljoprivrede. Ulaganjem u nove i inovativne tehnologije pridonijet će se smanjenju troškova proizvodnje, povećanju dohotka, konkurentnosti hrvatskih proizvoda, te zapošljavanju i održavanju postojećeg broja zaposlenih u ruralnim područjima.	
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganje u restrukturiranje ili modernizaciju za minimalno 2 projekta • Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR kroz PRR 2014.-2020.) za minimalno 2 projekta 	
Predviđena financijska alokacija	7,03% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2. PRR 2014-2020 (68.361,93 EUR) Ukupno SC3: 5,45% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjere 19.2-19.4. PRR 2014-2020 koji iznosi 1.254.856,95 EUR (100%)	
Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (result indicators), CMES/CMEF		
Ukupno isplaćena sredstva iz podmjere 19.2. za razdoblje 2014.-2022.	Ukupno broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020
68.361,93 €	2	2
Prioritetne mjere/aktivnostii tipovim operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.		

¹⁰ Izmjena je sukladna Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 potpisanim između LAG-a „Papuk“ i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i i Aneksom br. 5746/2.

Mjera/aktivnost	Sukladnost s Mjerom PRR	Tip operacije	Tip operacije prema PRRRH						
3.1. Ulaganje u fizičku imovinu	4	T.O. 3.1.1 Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	4.1.1.						
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR									
Tip operacije 3.1.1.	Prioritet 2								
	Fokus područje 2A								
Mjera/aktivnost	3.1. ULAGANJE U FIZIČKU IMOVINU								
Obrazloženje Mjere/aktivnosti	Na području LAG-a „PAPUK“ registrirano je 1057 poljoprivrednih gospodarstava. Kako bi se poljoprivredna gospodarstva razvila, te kako bi povećala svoju konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu potrebno je ostvariti dodatna ulaganja. Ulaganja u rekonstrukciju i modernizaciju bit će usmjerena poboljšanju kvalitete fizičke imovine s novim proizvodnim kapacitetima kako bi se osigurala tehnička i tehnološka obnova obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava bitnih za rast produktivnosti i kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost. Ulaganje u nove tehnologije doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje, poboljšanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda, ostvariti će pozitivan učinak na dohodak, te pridonijeti stvaranju novih radnih mjesta i održavanju postojećeg broja zaposlenih.								
Korisnici	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava veće od 6.000 € za ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća i veća od 8.000 € za ostala ulaganja te proizvođačke grupe/organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda. Korisnici koji udovoljavaju prethodno navedenom, a čije se sjedište nalazi te ulaganje provodi na području LAG-a.								
Izvor informacija	Izvješća APPRRR-a i LAG-a „PAPUK“								
Vremensko razdoblje za provedbu projekata	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0	0	0	2	0	0	0

Predviđena financijska alokacija do 2020. iz 19.2.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
		N/A	N/A	0%	0%	0%	7,03%	0%	0%
Napomena:	Detaljna razrada tipa operacije vidljiva je u Dodatku 4 ¹¹								

¹¹ Napomena: Sve navedeno u detaljnim razradama strateškog cilja vezano uz tipove operacija koje je izabrao LAG, a koje moraju biti sukladne tipovima operacije iz Programa ruralnog razvoja RH, konzultativnog su karaktera budući LAG ne može ni na koji način utjecati na moguće promjene nacionalne regulative odnosno okvira za provedbu istih, nakon donošenja izmjene LRS, a sve sukladno nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 odnosno Pravilniku, aktivaciji APPRRR-a za odgovarajući tip operacije te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2..

Strateški cilj ¹²	4. POTPORA RAZVOJU PODRUČJA LAG-a “PAPUK“
Obrazloženje cilja	<p>Provedbom navedenog cilja nastoji se potaknuti razmjena iskustava, znanja, poboljšati kapacitet LAG-a, promovirati inovacije, te stvoriti mreža partnerstva. Stvaranjem mreže partnerstva omogućit će se provedba dodatnih projekata koji će uključivati suradnju na nacionalnoj i transnacionalnoj razini. Provedbom nacionalnih i transnacionalnih projekata unaprijedit će se znanja ponajprije o ruralnom turizmu i poljoprivredi budući da su ta dva sektora određena kao glavne teme na kojima će se bazirati zajednički projekti, te o kulturi i drugim područjima koja su važna za LAG “PAPUK“. Uspostavljanjem kvalitetne mreže partnerstva pridonijet će privlačenju većeg broja investitora, otvaranju novih radnih mjesta te provedbi što većeg broja projekata koji će pridonijeti razvoju LAG-a. Osim provedbe zajedničkih projekata važno je osigurati financijska sredstva namijenjena isplati tekućih troškova i animacije kako bi LAG mogao nesmetano obavljati sve svoje aktivnosti koje su neophodne kako bi se omogućila kvalitetna provedba Strategije.</p>
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR-PRR 2014.-2020.) za 2 projekta • Jačanje povezanosti LAG-ova razvojem projekata suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini • Rast zaposlenosti putem projekata kojima je dodijeljena potpora iz PRR 2014.-2020 za 1 zaposlenog • Jačanje veza između različitih razvojnih dionika ruralnih područja razvojem implementacijom projekata suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini • Razvoj društvene uključenosti, smanjenja siromaštva, diverzifikacije, malog poduzetništva i kreiranje radnih mjesta jačanjem animacije stanovništva i sustava cjeloživotnog učenja te stjecanja znanja i vještina • Jačanje upravljačkih sposobnosti organizacija koje pružaju potporu razvoju ruralnog područja

¹² *Izmjena je sukladna Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 potpisanim između LAG-a „Papuk“ i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.*

Predviđena financijska alokacija za 19.3. i 19.4.	5% sredstava od iznosa namijenjenom provedbi podmjere 19.2. +25% od 19.2.+19.3. (ukupno 31.237,50 + 250.971,39 = 282.208,89 €)		
	Ukupno SC4: 22,49% (282.208,89EUR) ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.254.856,95 EUR (100%)		
Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (result indicators), CMES/CMEF			
Ukupno isplaćena sredstva iz podmjere 19.3. i 19.4. za razdoblje 2014.-2020.	Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.3 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.4 PRR 2014-2020	
282.208,89 €	2	1	
Prioritetne mjere/aktivnosti tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.			
Mjera/aktivnost	Sukladnost s Mjerom PRR	Tip operacije	Tip operacije prema PRRRH
4.1. Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER	19	T.O. 4.1.2. Provedba projekata suradnje	19.3.2.
		T.O. 4.1.3. Tekući troškovi i animacija	19.4.1.
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR			
Tip operacije 4.1.2.	Prioritet 1,6		
	Fokus područje 1A, 1B, 1C, 6B		

Tip operacije 4.1.3.	Prioritet 1, 6								
	Fokus područje 1A, 1B, 1C, 6B, 6A								
Mjera/aktivnost	4.1. POTPORA ZA LOKALNI RAZVOJ U SKLOPU INICIJATIVE LEADER								
Obrazloženje Mjere/aktivnosti	Suradnja i dijeljenje iskustava u projektima međuteritorijalne suradnje je učinkovit način da se pristupi novim idejama, inovativnim pristupima i novim vještinama. Nadalje, sukladno Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske, LAG „PAPUK“ ostvaruje pravo na potporu za tekuće troškove i animaciju koje se odnose na troškove ureda, zaposlenika, opreme, evaluaciju LRS te drugih aktivnosti koje se smatraju prihvatljivima u okviru ove operacije								
Korisnici	Odabrani LAG-ovi								
Izvor informacija	Izvješća APPRRR-a i LAG-a „PAPUK“								
Vremensko razdoblje za provedbu projekata	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0	0	0	0	2 provedba (19.3.2.)	0	0
Predviđena financijska alokacija do 2022. (19.3. i 19.4)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	N/A	0%	0% od 19.3 +17% od 19.4.	0% od 19.3.+17% od 19.4	0% od 19.3. + 17% od 19.4.	4,64% od 19.3.2 + 17% od 19.4	50% od 19.3.2 (projekata iz 2020.) + 17% od 19.4	45,36% od 19.3.2 (projekata iz 2020.) + 15% od 19.4
Napomena:	Detaljna razrada svih tipova operacija vidljiva je u Dodatku 5 ¹³								

¹³ Napomena: Sve navedeno u detaljnim razradama strateškog cilja vezano uz tipove operacija koje je izabrao LAG, a koje moraju biti sukladne tipovima operacije iz Programa ruralnog razvoja RH, konzultativnog su karaktera budući LAG ne može ni na koji način utjecati na moguće promjene nacionalne regulative odnosno okvira za provedbu istih, nakon donošenja izmjene LRS, a sve sukladno nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 odnosno Pravilniku, natječaju APPRRR-a te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

3.2. Opis mjera, operacija te definiranje korisnika i kriterija odabira u okviru pojedine operacije

Detaljan opis ciljeva, mjera, operacija te definiranje korisnika i kriterija odabira nalazi se u dodacima 2., 3., 4. i 5.

3.3. Opis odabira projekata na nivou LAG-a

Metodologija odabira projekata na razini LAG-a, temeljem provedbe osmog načela CLLD pristupa lokalnom razvoju vođenom lokalnom zajednicom (decentralizirani pristup provedbe lokalnog razvoja), detaljno se definira internim procedurama organizacije koje odobrava nadležno tijelo LAG-a. Temelj za decentraliziran postupak upravljanja javnim sredstvima iz podmjere 19.2 PRR od strane LAG-a, odnosno odobrenje projekata krajnjih korisnika (nositelja projekata), predstavlja nacionalni regulatorni okvir za provedbu Mjere 19, (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Ugovor za provedbu LRS s pripadajućim Aneksima Sporazum o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera s pripadajućim prilogom, a kojim su definirane međusobne funkcije i odgovornosti LAG-a i APPRRR-a, te važećim Smjericama za provedbu postupka odabira projekata objavljenim od strane APPRRR-a. U ovom poglavlju okvirno je opisan postupak odabira projekata koji se, sažeto, sastoji od sljedećih aktivnosti:

Priprema i objava LAG Natječaja

LAG administratori (stručna služba odnosno ured LAG-a uz ev. potporu vanjskih suradnika, prema potrebi) pripremaju dokumentaciju koja minimalno sadrži: predmet, svrhu i iznos raspoloživih sredstava LAG Natječaja; uvjete prihvatljivosti nositelja projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti troškova i dokumentaciju; kriterije odabira projekata i dokumentaciju za ocjenu usklađenosti projekta s kriterijima; prag prolaznosti; prihvatljive i neprihvatljive troškove; detaljni postupak odabira projekata; visinu i intenzitet potpore (s jasno definiranim uvećanjima); način, uvjete i rokove prijave projekta; rokove i uvjete za podnošenje prigovora te popis priloga i obrazaca. Dokumentacija natječaja sadržavati će i druge dokumente poput vodiča za korisnike i sl. Nakon odobrenja ukupne natječajne dokumentacije od strane nadležnog tijela LAG-a, LAG Natječaj, s pripadajućim obrascima, priložima, vodičima i ostalom dokumentacijom, objavljuje se na mrežnoj stranici LAG-a. Obzirom na regulatorni okvir za provedbu podmjere 19.2 od strane nadležnog tijela - natječaj za dodjelu sredstava za pojedini tip operacije raspisuje se samo ukoliko je APPRRR na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za tip operacije sukladan tipu operacije LAG-a. Poziv se objavljuje i na funkcionalnim i operativnim mrežnim stranicama svih članova LAG-a te se javnost izvješćuje preko tiskanih i drugih medija na lokalnoj i regionalnoj razini. Detaljna provedba biti će propisana samim natječajem, dok će, u prije i u vrijeme njegova trajanja, LAG provoditi animacijske aktivnosti kako bi korisnike što kvalitetnije pripremio za prijave.

Podnošenje, zaprimanje i stvaranje prijavnog dosjea projekta te administrativna kontrola; ocjenjivanje i odabir projekata

Projektni prijedlozi zaprimaju se putem službene adrese LAG-a. Način podnošenja prijave projekata jasno će biti naznačen u LAG Natječaju. Otvaranje prijave projekata pristiglih na LAG natječaj obavlja Povjerenstvo kojeg imenuje nadležno tijelo LAG-a. Povjerenstvo čini njegov Predsjednik te LAG administratori.

Nakon zaprimanja prijave provodi se administrativna kontrola koja, ujedno, predstavlja i 1. fazu (tzv. Analiza 1) u postupku odabira projekata za provedbu LRS. Tijekom ove faze, LAG može zatražiti i nadopunu dokumentacije dostavljene od strane nositelja projekata koji su se prijavili na natječaj. Cilj 1. faze je provjera: potpunosti prijave, prihvatljivosti nositelja projekta te osnovnih uvjeta prihvatljivosti projekta. Nakon administrativne provjere, započinje 2. faza (Analiza 2) koja predstavlja kvalitativno ocjenjivanje prijave od strane Ocjenjivačkog odbora kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a, a koja se provodi sukladno definiranim internim procedurama LAG-a i kriterijima odabira definiranim LRS. Rezultat ovih analiza je rang lista projekata s pratećom dokumentacijom koja se upućuje na odlučivanje Upravnom odboru LAG-a. Upravni odbor, zatim, provodi procjenu projektnih prijedloga prema izvješću i privremenoj rang listi te provjeru sukladnosti s kriterijima za vrednovanje i odabir projekata. Na odluke Upravnog odbora, nositelji projekata imaju mogućnost prigovora tijelu LAG-a nadležnom za prigovore (Nadzornom odboru LAG-a). Odluke Nadzornog odbora moraju biti jasne i konačne i ne mogu ni na koji način biti promijenjene od strane UO LAG-a. Ako se prigovor prihvati, nakon ponovne administrativne obrade, izdaje se Izmjena Odluke o odabiru projekta, na koju nositelj projekta nema pravo podnijeti prigovor. Popis projekata koji su odabrani od strane LAG-a biti će objavljen na mrežnoj stranici LAG-a nakon utvrđivanja rang liste odabranih projekata. Objava uključuje najmanje sljedeće podatke: naziv nositelja projekta, naziv projekta i njegov kratak opis, intenzitet potpore i iznos potpore.

Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekata na razini LAG-a, sva postupovna dokumentacija i odluke o odabiru dostavljaju se na natječaj APPRRR-a za provedbu LRS, putem AGRONET-a, pri čemu, LAG podnosi Zahtjev za potporu za svaki pojedinačni odobren projekt. APPRRR provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekata LAG-a s kriterijima navedenim u LRS i LAG Natječajem, te, nakon provedenih provjera, donosi Odluku o dodjeli sredstava za svaki pozitivno ocijenjeni Zahtjev za potporu.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane APPRRR-a objavljuje se na mrežnim stranicama LAG-a.

3.4. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje

Kao potencijalne teme nacionalne i transnacionalne suradnje bit će poljoprivreda budući da ona predstavlja jedan je od osnovnih identiteta Virovitičko-podravske županijepa tako i LAG-a „PAPUK“, te razvoj ruralnog turizma jer je utvrđeno da još uvijek postoji prostor za napredak, jačanje i razvoj istog. Suradnja LAG-a s drugim LAG-ovima (nacionalna i transnacionalna) omogućit će kvalitetniju provedbu Strategije, potaknut će lokalni razvoj te doprinijeti povećanju konkurentnosti. Povećanje konkurentnosti ostvarit će se na način da će se privući poslovni partneri koji će biti spremni uložiti u razvoj pojedinih područja, ostvarit će se prijenos znanja i vještina, povećati proizvodni kapaciteti.

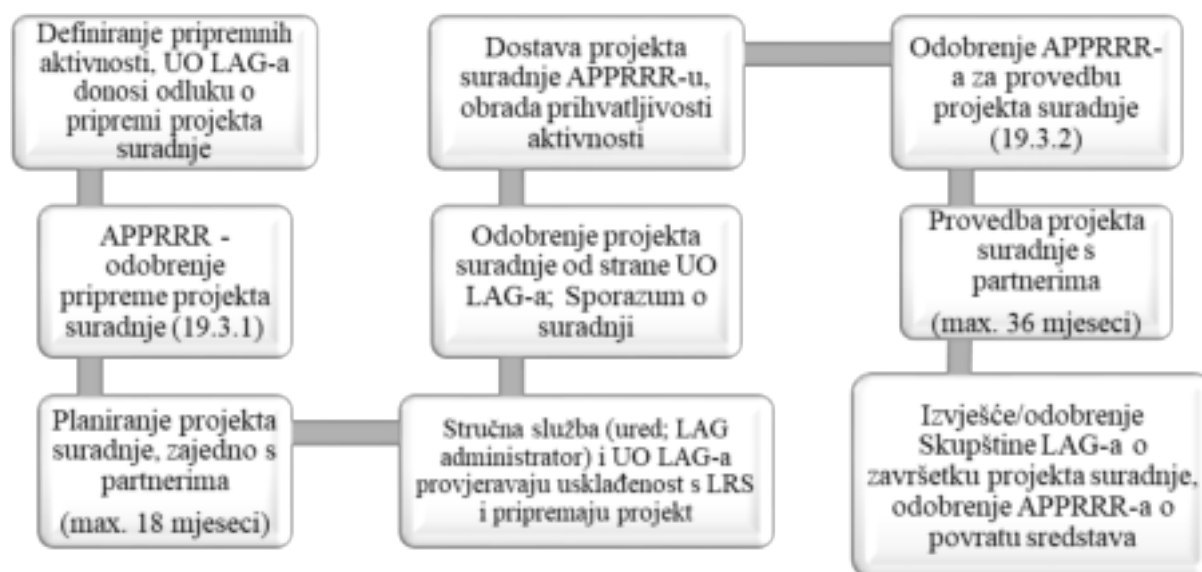
Tablica 22. Potencijalne teme projekata suradnje

Sektor projekta	Potencijalne teme
Poljoprivreda	Plasman poljoprivrednih proizvoda kroz turizam Razvoj pčelarstva Studijska putovanja Dopunske djelatnosti na OPG-ima
Ruralni turizam	Razmjena dobrih praksi u turizmu, promocija Turizam temeljen na vinu i gastronomiji Turizam doživljaja – kulturna baština, pješačko-biciklističke rute, planinarske rute, promatranje ptica

Kako bi se projekti suradnje što kvalitetnije proveli bitna je priprema i provedba istih. Pripremu i provedbu projekata suradnje na području LAG-a omogućit će osoblje LAG-a (LAG administratori). LAG administratori imaju završenu visoku stručnu spremu te iskustva u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007-2013. godine.

Kada LAG izrazi interes za uključivanjem u projekte suradnje na definirane teme, pristupiti će odlučivanju o projektnim partnerima koji su mu geografski i tematski sukladni. LAG planira provedbu 2 projekata suradnje – oba na nacionalnoj razini. Odluku o pokretanju projekta suradnje sa definiranim iznosom potrebnim za pripremne aktivnosti, donosi Upravni odbor LAG-a. Upravni odbor će izravno sudjelovati u pripremi projekta suradnje, osiguravajući kvalitetni obuhvat i visoku razinu kvalitete predmetnog projekta. Prilikom ulaska u projekte suradnje, obavezno je potpisivanje Partnerskog sporazuma ili Sporazuma o suradnji sa odabranim LAG-ovima, u kojemu se jasno navode zadaci, prava i obaveze svakog od partnera. Projekti pripremljeni u suradnji s partnerima dostavljaju se APPRR-u na dobrotvorne za provedbu. Kriteriji odabira projekata suradnje i postupci odabira definirani su važećim Pravilnikom za provedbu LRS unutar Mjere 19.i nalaze se u Dodatku 6.

Shematski prikaz pripreme i provedbe projekata suradnje¹⁴:

3.5. Usklađenost sa strateškim dokumentima više razine, integracija i inovacija

Lokalna razvojna strategija kao provedbeni dokument lokalnog razvoja mora biti usklađena sa ključnim nacionalnim i regionalnim razvojnim strateškim dokumentima, odnosno njihovim strateškim ciljevima. Budući da sve jedinice lokalne samouprave LAG-a „PAPUK“ pripadaju Virovitičko-podravskoj županiji, LRS LAG-a „PAPUK“ mora biti usklađena s ciljevima Županijske razvojne strategije. Također, Lokalna razvojna strategija mora biti usklađena sa strateškim ciljevima/prioritetima nacionalne razine i to sa Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.

Tablica 23. Usklađenost ciljeva LRS s nadređenim strateškim dokumentima

SC LRS LAG „PAPUK“	MJERA/AKTIVNOST LAG-a „PAPUK“	PRIORITET PRR/veza ZPP/EUROPA 2020	SC ŽRS VPŽ (s produžetkom trajanja)
CILJ 1. Revitalizacija ruralnog prostora i unapređenje kvalitete života na području LAG-a „PAPUK“	Mjera/aktivnost 1.1. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	6	CILJ 1. Razvoj konkurentnog gospodarstva zasnovanog na konkurentnoj poljoprivredi, poduzetništvu, izvoznoj industriji, zaštiti prirode i održivom turizmu

¹⁴ Napomena: Postupak pripreme i provedbe projekata suradnje usklađen je s nacionalnim regulatornim okvirom za provedbu Mjere 19.

CILJ 2. Diversifikacija poljoprivrednih i nepoljoprivrednih djelatnosti	Mjera/aktivnost 2.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	2	CILJ 1. Razvoj konkurentnog gospodarstva zasnovanog na konkurentnoj poljoprivredi, poduzetništvu, izvoznjoj industriji, zaštiti prirode i održivom turizmu
CILJ 3 Razvoj održivog gospodarstva	Mjera/aktivnost 3.1. Ulaganje u fizičku imovinu	2	CILJ 1. Razvoj konkurentnog gospodarstva zasnovanog na konkurentnoj poljoprivredi, poduzetništvu, izvoznjoj industriji, zaštiti prirode i održivom turizmu
CILJ 4 Potpora razvoju područja LAG-a „PAPUK“	Mjera/aktivnost 4.1. Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER	1, 6	CILJ 2. Izgradnja ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada Županije i Panonske Hrvatske

Iz navedene tablice vidljivo je kako je Lokalna razvojna strategija LAG-a „PAPUK“ u svim ciljevima usklađena s Program ruralnog razvoja RH i Županijskom razvojnom strategijom Virovitičko-podravске županije.

3.6. Inovativan i integrirani karakter Strategije

Prilikom odabira ciljeva, mjera/aktivnosti i operacija vodilo se računa da će se njihovom provedbom pridonijeti horizontalnim ciljevima koji se odnose na inovacije, okoliš te prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena.

Inovacije – inovacijski potencijal predstavlja ključ za usvajanje novih proizvoda, procesa u proizvodnji i usluga. Zbog niskih ulaganja u inovacije privatni sektor je tehnološki slab. Slabostima privatnog sektora uvelike pridonosi nedostatak obrazovanja i znanja o inovativnim praksama i procesima. Stoga, kako bi se potaknuo razvoj inovacija na području LAG-a „PAPUK“ potrebno je potaknuti dodatna ulaganja u poboljšanje kvalitete fizičke imovine putem Mjere 4 PRR RH kojom se planiraju sufinancirati aktivnosti koje se odnose na uvođenje novih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji. Svako novo ulaganje, novi pristup razvoju, uvođenje nove metode, razmjena novih znanja i vještina predstavlja inovaciju na području LAG-a. Već sam metodološki pristup poticanja lokalnog razvoja odnosno projekata putem decentralizirane provedbe, implementacijom 8. načela CLLD-a, odabirom projekata od samih lokalnih razvojnih dionika, članova lokalnog razvojnog partnerstva, predstavlja potpuno inovativan pristup lokalnom razvoju koji postaje razvidno vođen od strane lokalne zajednice.

Okoliš – okoliš predstavlja središnju horizontalnu temu koja obuhvaća sve prioritete PRR RH. Stoga, kako bi se očuvao okoliš na području LAG-a potrebno je prije svega podići razinu svijesti lokalnog stanovništva o zaštiti okoliša, očuvati biološku raznolikost, te nastojati smanjiti negativni utjecaj poljoprivrede na način da se potiče ekološka poljoprivredna

proizvodnja. Provedbom LRS LAG-a „Papuk“ poticati će se ulaganja koja su okolišno prihvatljiva i održiva, imaju pozitivan utjecaj na okoliš i uvode tehnologije i procese koji omogućuju opće poboljšanje okoliša te doprinose očuvanju biološke raznolikosti.

Prilagodba i ublažavanje klimatskih promjena – kako bi se utjecalo na ublažavanje klimatskih promjena potrebno je poticati ulaganja u imovinu koja će omogućiti korištenje obnovljivih izvora energije kako bi se potaknuo razvoj gospodarstva s niskom razinom ugljika. Osim aktivnosti koje se odnose na OIE na području LAG-a provodit će se radnje koje se odnose na prevenciju od oštećenja koje su uzrokovane nepovoljnim klimatskim promjenama.

4. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS

Lokalna razvojna strategija LAG „PAPUK“ predstavlja strateški dokument koji provodi LAG za područje koje obuhvaća. LAG „PAPUK“ obuhvaća pet jedinica lokalne samouprave, i to: grad Orahovicu, te općine Zdenci, Čačinci, Crnac i Mikleuš. Dokument je nastao kao rezultat potrebe za strateško-planski orijentiranim ruralnim razvojem područja. Članovi LAG-a pristupili su zahtjevnom zadatku donošenja konsenzusa o razvojnim pitanjima, koji se temelji na suradnji, partnerstvu te uključivanjem dionika iz svih sektora zajednice.

4.1. Značajke partnerstva

Stvaranje lokalnih javno-privatnih partnerstava u obliku LAG-ova temeljna je karakteristika CLLD pristupa. Partnerstvo podrazumijeva suradnju tijela državne/lokalne uprave, gospodarskih subjekata, društvenih institucija, te organizacije civilnog društva. Partnerstvo djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika, te ima savjetodavnu ulogu pri izradi i provedbi planskih dokumenata politike lokalnog razvoja. Osnovna svrha lokalnog partnerstva je ohrabriti lokalne aktere i pomoći im u osmišljavanju dugoročnih potencijala njihovog ruralnog područja. Ono nastoji potaknuti provedbu integriranih, visoko kvalitetnih i originalnih strategija održivog razvoja osmišljenih kako bi potaknule iskušavanje novih načina:

- Unapređenje prirodne i kulturne baštine
- Jačanje poslovnog okruženja kako bi se stvorili uvjeti za zapošljavanje
- Unapređenja organizacijskih kapaciteta i sposobnosti lokalnih zajednica

U vrijeme izrade LRS 2016. godine LAG „PAPUK“ broji 62 člana od kojih 12 članova predstavlja javni sektor, 35 članova civilni i 15 članova predstavlja gospodarski sektor. Na upravljačkoj razini osigurana je zastupljenost sva tri sektora. 23,53% članova Upravnog odbora dolazi iz javnog sektora, 29,41% iz gospodarskog te 47,06% iz civilnog. U Upravnom odboru LAG-a „PAPUK“ osigurana je ravnopravnost spolova. U upravljačkom tijelu LAG-a odnosno Upravnom odboru, zastupljenost žena iznosi 41,18 %.

U vrijeme I izmjene LRS LAG „PAPUK“ ima 47 članova, od kojih 11 članova ili 23,40% predstavlja javni sektor, 22 člana ili 46,81% civilni sektor i 14 članova ili 29,79% predstavlja gospodarski sektor.

U vrijeme II izmjene LRS LAG „PAPUK“ ima 46 članova, od kojih 11 članova ili 23,91% predstavlja javni sektor, 22 člana ili 47,83% civilni i 13 članova ili 28,26% gospodarski sektor.

U vrijeme III izmjene LRS LAG „PAPUK“ ima 46 članova, od kojih 11 članova ili 23,91% predstavlja javni sektor, 23 člana ili 50% civilni i 12 članova ili 26,09% gospodarski sektor.

4.2. Primjena načela „odozdo prema gore“ i sudjelovanje različitih interesnih skupina u izradi Lokalne razvojne strategije

Pristup „odozdo prema gore“ jedno je od 8 osnovnih načela CLLD programa čiji je cilj potaknuti sudjelovanje javnosti na lokalnoj razini u donošenju razvojnih politika. Takav pristup obuhvaća uključivanje lokalnih čimbenika, uključujući zajednicu kao cjelinu, gospodarske i društvene interesne skupine, te predstavnike javnih i privatnih institucija. Pristup „odozdo prema gore“ znači da lokalni akteri sudjeluju u izradi Lokalne razvojne strategije LAG-a „PAPUK“, kojom će se identificirati ključni problemi, odrediti smjernice budućeg razvoja, te će se definirati rješenja koja su bitna za rješavanje navedenih problema. Prilikom izrade Strategije načelo „odozdo prema gore“ primjenjeno je kroz održane radne sastanke, te zajedničko donošenje odluka prilikom utvrđivanja kriterija za odabir odgovarajućih projekata na lokalnoj razini na temelju kojih će se Strategija ostvarivati. Za vrijeme izrade Strategije održani su tematski radni sastanci koji su omogućili uključenost lokalnih dionika u identificiranju ključnih razvojnih problema i određivanju prioriteta koji bi se trebali primjenjivati u njihovoj zajednici. Prvi tematski radni sastanak održan je na temu gospodarstva i ruralnog razvoja na kojem su sudjelovali gospodarstvenici iz različitih sektora. Na sastanku su utvrđeni ključni problemi iz područja gospodarstva i ruralnog razvoja te se raspravljalo o načinu njihova rješavanja. Drugi tematski radni sastanak održan je na temu infrastrukture i zaštite okoliša koji je okupio predstavnike jedinica lokalne samouprave. Na sastanku su identificirani ključni problemi, te njihovi uzroci i posljedice za pojedine segmente infrastrukture nakon čega je uslijedila rasprava o ključnim područjima infrastrukture u kojima je potrebno djelovati. Treći tematski radni sastanak na temu društvenog i socijalnog razvoja okupio je predstavnike civilnog sektora, institucije zdravstvene i socijalne skrbi, te obrazovanja i kulture. Četvrti radni sastanak okupio je predstavnike javnog, civilnog i gospodarskog sektora sa područja LAG-a i na njemu su odabrane pojedine Mjere iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. koje će biti uvrštene u Lokalnu razvojnu strategiju. Na posljednjem, petom, radnom sastanku predstavnici javnog, civilnog i gospodarskog sektora odabrali su model raspodjele financijskih sredstava u Lokalnoj razvojnoj strategiji. Dakle, u izradi Lokalne razvojne strategije sudjelovale su različite interesne skupine s područja LAG-a koje su doprinjele identificiranju ključnih razvojnih problema te predložili načine njihova rješavanja. Sudjelovanje interesnih skupina u djelovanju LAG-a neće biti ograničeno, već će trajati tijekom čitave provedbe Strategije, te će se na taj način doprinjeti daljnjem razvoju LAG-a.

5. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS

Akcijski plan prikazuje hodogram planiranog tijeka implementacije odabranih mjera/aktivnosti i operacija radi ostvarenja navedenih ciljeva Lokalne razvojne strategije u programskom razdoblju 2014.-2020. U navedenom akcijskom planu nalazi se okvirni broj projekata koje LAG „PAPUK“ planira provesti. Prikupljanje projekata provodit će se na način da će LAG objaviti javni poziv (natječaj).

Tablica 24. Akcijski plan planiranih odobrenja projekata od strane LAG-a.

SC/M/T.O.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO PROJEKATA
SC 1	N/A	N/A	0	0	0	2	7	0	5	14
M 1.1.	N/A	N/A	0	0	0	2	7	0	5	14
T.O. 1.1.1.	N/A	N/A	0	0	0	2	7	0	5	14
SC2	N/A	N/A	0	0	12	9	0	14	0	35
M2.1.	N/A	N/A	0	0	12	9	0	14	0	35
T.O. 2.1.1.	N/A	N/A	0	0	12	9	0	14	0	35
SC 3	N/A	N/A	0	0	0	2	0	0	0	2
M 3.1.	N/A	N/A	0	0	0	2	0	0	0	2
T.O. 3.1.1.	N/A	N/A	0	0	0	2	0	0	0	2
SC 4	N/A	N/A	0	0	0	0	2	0	0	2
M 4.1.	N/A	N/A	0	0	0	0	2	0	0	2
T.O. 4.1.1.+4.1.2.	N/A	N/A	0	0	0	0	2	0	0	2
T.O. 4.1.3.	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Programi i aktivnosti, odnosno operacije provodit će se tijekom cijelog razdoblja implementacije strategije 2014.-2020. (s različitim intenzitetom) sa završetkom 2023.. Odgovornost za provedbu pojedinih projekata snosit će onaj subjekt koji je označen kao njegov nositelj. Važno je napomenuti da brojne aktivnosti ovise i o natječajima koji će se pojaviti za njihovu moguću provedbu od strane nadležnih tijela, stoga se vrijeme provedbe može promijeniti od planiranog.

6. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS

Praćenje provedbe LRS LAG-a „PAPUK“ obuhvaća stalno praćenje, mjerenje učinaka provedbe strategije, kriterije ocjenjivanja te indikatore za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti projekata. Praćenje i evaluacija (ocjenjivanje) sastavni je dio redovnih aktivnosti LAG-a. Statut LAG-a te interni pravilnici o radu LAG-a, definirali su zadaće LAG-a, koje, između ostalog, obuhvaćaju zadaće praćenja, izvješćivanja i ocjenjivanja učinkovitosti rada LAG-a odnosno, provedbe strategije koja je dala smjernice i okvir za rad LAG-a. Zadaće su raspoređene između Upravnog i Nadzornog odbora, Skupštine te operativnih tijela, odnosno, zaposlenika LAG-a. Za implementaciju provjere učinka i relevantnosti LRS LAG će: uspostaviti bazu podataka o korisnicima i projektima od raspisivanja natječaja i zaprimanja do odobrenja i realizacije. Baza će sadržavati podatke o odobrenim/neodobrenim projektima po natječajima, s podacima o korisniku, vrsti i iznosu ulaganja, intenzitetu ulaganja, realizaciji provedbe. Baza će imati uspostavljeni sustav praćenja prema indikatorima LRS (kako bi se pratio doprinos ciljevima) te vrstama korisnika, lokacijama provedbe (s NATURA 2000 područjima) itd. Baza je elektronička s mogućnostima pripreme analitičkog izvješćivanja kvalitativnog i kvantitativnog, odnosno narativnog i indikatorsko-financijskog. LAG će provesti sustav edukacije za provedbu samoanalize i vanjske evaluacije. Strategija je predmet redovitog praćenja, minimalno na godišnjoj razini, kako bi se procijenio napredak u provedbi te identificirale sve potencijalne razlike između planiranih i provedenih aktivnosti. Redovito praćenje će se provoditi putem: pripreme i usvajanja redovitih godišnjih izvješća o provedbi LRS i postizanja ciljeva, temeljem definiranih pokazatelja, formiranih za praćenje aktivnosti (elektronička baza praćenja); izrade i usvajanja redovitih godišnjih izvješća i LAG-a i krajnjih korisnika, ali i praćenje izvješća institucija u koje su ugrađeni pokazatelji uspješnosti provedbe LRS, pripremu i donošenje redovitog izvješća o radu i provedbi strategije, temeljem godišnjeg plana provedbe LRS, te pripremu i provedbu redovitih izvješća o provedbi pojedinačnih projekata za realizaciju aktivnosti utvrđenih strategijom, na području LAG-a. Ocjenu aktivnosti LAG-a i provedbe LRS potrebno je provoditi na godišnjoj razini u svrhu ocjene: prikladnosti odabranih prioriteta i aktivnosti; napretka u ispunjavanju ciljeva; prikladnosti ključnih pokazatelja uspješnosti (indikatora) i izvješćivanja u smislu praćenja i vrednovanja provedbe strategije i akcijskog plana LAG-a; primjerenosti, učinkovitosti, transparentnosti implementacije LRS i aktivnosti LAG-a te kako bi se ocijenila uloga i doprinos pojedinih upravnih i operativnih tijela LAG-a, njihova rada i adekvatnosti određenih načina njihova angažiranja za rad na provedbi strategije (procedure, usklađenost sa zakonskim okvirom, sredstva i dr.). Ukoliko Upravno tijelo, temeljem dostavljenog izvješća o provedbi LRS ustvrdi kako je došlo do promjene mogućnosti provedbe kako je zadano strategijom, donosi se odluka o revidiranju strategije i njezinoj

prilagodbi promijenjenim uvjetima. Vrednovanje LRS, detaljnije, podrazumijeva primjenu mehanizama unutarnje i vanjske kontrole provedbe i upravljanja LRS, a kako bi se utvrdila razina njezine uspješnosti, odnosno sukladnosti realiziranom provedbom sukladno planiranoj. Proces vrednovanja podrazumijevanja provjeru zadanih prijelomnih točki definiranih u ovom poglavlju s ciljem izrade izvješća o kvaliteti LRS, njezinom planiranom izvršavanju ili izradi prijedloga i argumenata za njezinu reviziju. Ciljevi vrednovanja LRS su: Unapređenje sustava upravljanja LRS; Identifikacija novih mogućnosti financiranja kroz LRS; Usklađivanje s nacionalnom politikom i Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske i priprema za novo programsko razdoblje, od 2015-te. Vrednovanje provedbe Strategije provodi se na dvije razine: Interno vrednovanje provodi se na razini svake godine kroz pripremu Akcijskog plana i sastavljanja izvješća o radu. Ovom vrstom postupka na provedbenoj razini se prati uspješnost realizacije Strategije kroz identificirane indikatore te se daje osvrt na sam proces provedbe s aspekta LAG-a kao upravljačkog tijela te Vanjsko vrednovanje koje provodi neovisni stručnjak, minimalno 2x tijekom provedbe LRS (2020.,2023./2024), koristeći metode: Analize dokumenta LRS, Analize godišnjih izvješća provedbe, Razgovor s korisnicima i lokalnim partnerstvom te Izrada preporuka. Vrednovanje provedbe sagledava se i putem definiranih rizika i mjera za njihovo ublažavanje. (Dodatak 11.) Godišnja izvješća o radu i nalazi vanjskog vrednovanja objavljuju se javno na stranicama LAG-a te stranicama uključenih partnera. Potrebno je predvidjeti tematsku sjednicu Skupštine na kojoj će se prezentirati nalazi vrednovanja. Nužno je organizirati informativno-animacijske radionice za dionike LAG-a - ciljne skupine LRS kako bi se prezentirali nalazi provedenog procesa. Za potrebe provedbe vrednovanja potrebno je planirati određene resurse:

	Praćenje	Vrednovanje
Organizator	Ured LAG-a	Ured LAG-a
Odgovorno tijelo	Upravni odbor/Skupština	Upravni odbor/Skupština/vanjski stručnjak za vrednovanje
Sadržaj	Praćenje proračuna Statistika prijave/odobrenja projekata Doprinos projekata ciljevima i pokazateljima LRS Aktivnosti animacije i pripreme i provedbe projekata suradnje Doprinos svih aktivnosti ukupnoj LRS	Godišnja izvješća o praćenju – provjera rezultata i učinaka projekata Doprinos LRS-a PRR i LEADER-u Primjena načela LEADER-a u radu LAG-a
Vrijeme	Stalno	2 x tijekom trajanja PRR 2014.-2020.
Razdoblje izvješćivanja	Godišnje i po potrebi (<i>ad hoc</i>)	3 godine
Odobranje	Upravni odbor	Skupština
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg Akcijskog plana provedbe LRS Poboljšanje mehanizama isporuke	Uspješnost provedbe Promjene Naučene lekcije za primjenu u budućem razdoblju

6.1. Indikatori za mjerenje učinka provedbe Strategije

Pokazatelji očekivanih rezultata (Pravilnik¹⁵; CMES/CMEF¹⁶) navedeni su na razini ciljeva u poglavlju 3. dok se u Dodacima 2., 3., 4. i 5. nalazi pregled pokazatelja učinka cjelokupne Strategije putem pokazatelja rezultata i izlaznih pokazatelja.

6.2. Opis procjene LRS

Kao što je praćenje, provedba i evaluacija strategije proces koji se provodi za vrijeme cijelog programskog razdoblja za koje je izrađena, tako se procesom smatra procjena uspješnosti njezine provedbe. Stoga, kako bi se osigurala kvalitetna procjena provedbe Strategije u taj proces potrebno je uključiti sva tijela LAG-a kako bi se ona što kvalitetnije provela.

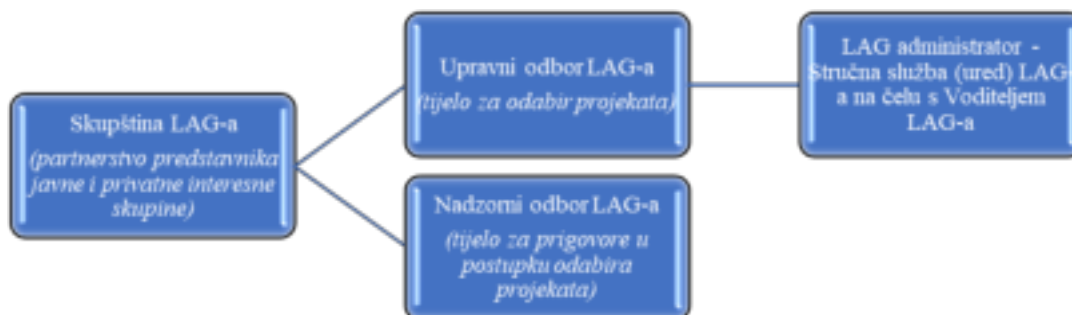
7. SPOSOBNOST PROVEDBE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE

7.1. Struktura LAG „PAPUK“ i članovi

LAG „PAPUK“ osnovan je 27. siječnja 2011.godine. Jedan je od 3 LAG-a na području Virovitičko-podravske županije. LAG-om upravljaju članovi LAG-a neposredno odnosno putem svojim predstavnikama u tijelima LAG-a. LAG „PAPUK“ sastoji se od sljedećih tijela:

- Skupština – predstavničko i najviše tijelo LAG-a koju čine svi članovi. Bira, razrješava i povrđuje članove drugih izvršnih tijela LAG-a, definirano Statutom.
- Upravni odbor / Nadzorni odbor – opseg poslova definirani Statutom
- Predsjednik i 2 zamjenika predsjednika
- Voditelj i zaposlenici LAG-a (LAG administrator)

Grafikon 5. Struktura LAG-a

7.2. Kapaciteti za provedbu LRS

Provedba LRS može se pratiti kroz nekoliko međusobno ovisnih radnih paketa u kojem svako tijelo LAG-a ima svoju ulogu. Radni paketi su:

¹⁵ Izmjena sukladna odredbama Pravilnika, odnosno nacionalnog regulatornog okvira za provedbu Mjere 19 (Pravilnicima: NN 96/17, 53/18, 91/19, 37/20, 31/21) te Ugovora o dodjeli sredstava odabranom LAG-u broj 5746 s pripadajućim Aneksom br. 5746/1 i Aneksom br. 5746/2.

¹⁶ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators/index_en.htm

1. Prikupljanje i priprema projekata- obuhvaća aktivnosti pripreme natječaja i poziva za dostavu projektnih prijedloga, a prema dinamici danoj u Akcijskom planu za svaku godinu, u skladu s dinamikom raspisivanja natječaja na nacionalnoj razini u sklopu PRR, u okviru pripreme projekata podrazumijevaju se radionice za potencijale prijavitelje koje za cilj imaju upoznati korisnike sa uvjetima natječaja te procedurama odabira, ugovaranja i odabira projekata;

2. Odabir projekata - podrazumijeva administrativnu i kvalitativnu kontrolu pristiglih projektnih prijedloga, ustrojavanje i rad Ocjenjivačkog odbora za procjenu projektnih prijedloga; izradu rang liste ocijenjenih projekata prema ostvarenim bodovima; konačni odabir projekata od strane Upravnog odbora, upućivanje projekta prema APPRRR te izdavanje Odluke o odobrenju provedbe projekata;

3. Provedba projekata - pretpostavlja kontrolu provedbe projekata na terenu te sukladnost s nacionalnim propisima vezanim za provedbu projekata koji su financirani kroz PRR i LRS LAG-a, suradnja s korisnicima kako bi im se olakšala provedba i objasnile provedbene procedure, upravljanje projektima na razini LAG-a kao pružatelja potpore;

4. Animacijske aktivnosti - odnose se na motiviranje i animiranje lokalne zajednice za uključivanje u aktivnosti LAG-a, ispitivanje stavova o razvojnim prioritetima LAG-a te prikupljanje ideja za daljnje funkcioniranje LAG-a, poticanje na suradnju u radu LAG-a;

5. Aktivnosti suradnje - uključuju pripremu i provedbu projekata međuteritorijalne i transnacionalne suradnje u tematskim područjima definiranim u strateškim razvojnim ciljevima.

Horizontalni elementi koji su ključni za uspješnu provedbu svakog radnog paketa su administracija, praćenje i evaluacija. Administracija se odnosi na osiguravanje dovoljnog ljudskog kapaciteta za provedbu strategije sukladno definiranim provedbenim okvirom i procedurama te upravljanje projektnim ciklusom projekata koji su predviđeni za financiranje kroz LRS. Određeni ljudski kapaciteti nužni su i za provođenje interne i vanjske evaluacije (vrednovanja) provedbe LRS sukladno postavljenim procedurama u cilju praćenja učinkovitosti i svrsishodnosti LRS.

7.3. Ljudski resursi za provedbu strategije

Odgovornosti i zadaće pojedinog tijela LAG-a za provedbu LRS su sljedeće:

Radni paket	Odgovorno tijelo	Područje odgovornosti
Prikupljanje i priprema projektnih dosjea za vrednovanje	LAG administrator ¹⁷	Priprema dokumentacije za objavu natječaja, organizacija i održavanje info-dana, administriranje Baze projekata sukladno internim aktima udruge
	Upravni odbor	Odobrenje dokumentacije za objavu i izmjene LAG Natječaja
Odabir projekata	LAG administrator	Zaprimanje projekata, provedba administrativne kontrole, priprema projektnih dosjea za ocjenjivanje, priprema rang liste, upućivanje prema Upravnom odboru, priprema dokumentacije o odabranim projektima i slanje prema APPRRR
	Ocjenjivački	Ocjenjivanje pristiglih projekata prema zadanim

¹⁷ LAG administrator podrazumijeva stručnu službu, ured, LAG-a te potencijalne vanjske stručnjake koji sudjeluju u administrativnim zadaćama LAG-a.

	odbor	kriterijima u natječajnoj dokumentaciji, priprema rang liste projekata
	Upravni odbor	Imenovanje Ocjenjivačkog odbora, razmatranje i odabir projekata prema izrađenoj rang listi projekata od strane ocjenjivačkog odbora te odlučivanje o odabiru.
	Nadzorni odbor	Odlučivanje o prigovorima na odluke Upravnog odbora
	APPRRR	Provjera provedbe postupka natječaja i odabira projekata te odabranih projekata LAG-a, odobravanje zahtjeva za potporu i zahtjeva za isplatu provedenih projekata
Provedba projekata	LAG administrator	Organizacija i provedba radionica za krajnje korisnike, praćenje provedbe projekata, stručna pomoć u provedbi projekata
Animacijske aktivnosti	LAG administrator	Organizacija tematskih radionica i info dana LAG-a, intervjui s lokalnim stanovništvom, organizacija konferencija, specijalizirane edukacije za djelatnike, volontere i članove LAG-a kako bi podigli svoje kapacitete i prenijeli znanja i iskustva na lokalnu zajednicu, promoviranje suradnje
Aktivnosti suradnje	LAG administrator	Priprema projekata suradnje, upućivanje na odobrenje nadležnim tijelima LAG-a i APPRRR, provedba projekata suradnje, umrežavanje LAG-a sa strukovnim organizacijama, lokalnim i regionalnim tijelima, drugim LAG-ovima radi prijenosa dobre prakse i primjenu načela razvoja „odozdo prema gore“
	Upravni odbor	Priprema i prihvaćanje prijedloga projekata suradnje
	Skupština	Prihvaćanje završnog izvješća provedbe projekata suradnje
	APPRRR	Odobrenje provedbe projekata suradnje, odobrenje isplate prihvatljivih troškova provedbe projekata suradnje
Administracija	LAG administrator	Priprema Provedbenog i godišnjeg Akcijskog plana provedbe Strategije, priprema izvješća o radu LAG-a, priprema plana rada LAG-a za naredno razdoblje, komunikacija s nacionalnom Agencijom za plaćanja, koordinacija članstva LAG-a u strukovnim udruženjima
	Upravni odbor	Odobranje prijedloga Plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	Skupština	Odobrenje Plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	APPRRR	Kontrola prihvatljivosti troškova provedbe LRS, isplata, monitoring rada LAG-a sukladno nacionalnoj regulativi
Vrednovanje i praćenje	LAG administrator	Izrada godišnjeg i <i>ad-hoc</i> izvješća o provedbi LRS prema zadanim parametrima (godišnje)
	Upravni odbor	Odobranje prijedloga svih izvješća o provedbi LRS
	Skupština	Odobrenje godišnjeg izvješća o provedbi LRS
	APPRRR/ Ministarstvo poljoprivrede	Smjernice za vrednovanje na razini PRR, kontrola vrednovanja i provedbe (učinaka i rezultata LRS)
	Upravni odbor i ev. vanjski stručnjak	Provedba vanjskog vrednovanja provedbe LRS temeljem zadanih parametara vrednovanja te izrada preporuka za daljnju provedbu; vrednovanje nakon provedbe LRS (<i>ex post</i>)

Rizici provedbe Lokalne razvojne strategije s procjenom visine rizika i njihovim mjerama za ublažavanje nalaze se u Dodatku 11.

7.4. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007. – 2013.

U 2013. godini LAG „PAPUK“ je uglavnom provodio, te sudjelovao u različitim edukativnim aktivnostima u Hrvatskoj i inozemstvu s ciljem jačanja kompetentnosti i unapređenja znanja svojih članova i zaposlenih. Tijekom 2014. godine LAG „PAPUK“ proveo je 26 različitih aktivnosti od kojih se većina odnosila na promidžbena događanja putem kojih se promoviralo područje LAG-a, ali i sam LAG. Navedene promidžbene aktivnosti provodile su se na području svih pet jedinica lokalne samouprave, a u njihovoj provedbi sudjelovalo je oko 400 osoba. U 2015. godini aktivnosti su uglavnom usmjerene na provedbu edukativnih radionica namjenjene članovima LAG-a i njihovim zaposlenicima.

7.5. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER

U provedbi projekta izvan mjere LEADER LAG „PAPUK“ sudjelovao je kao partner u projektu BOTTOM UP koji se realizirao iz Instrumenta pretpristupne pomoći u okviru Poziva na dostavu projektnih prijava „Lokalne inicijative za poticane zapošljavanja – faza II“ iz Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007-2013. Cilj navedenog projekta je bio educirati visokoobrazovane nezaposlene osobe kako bi stekli potrebne vještine i znanja koje će im omogućiti samostalno pripremanje i vođenje projekata. U projektu je sudjelovala jedna novozaposlena osoba za potrebe projekta na pola radnog vremena te 20-tak članova LAG-a.

8. FINANCIJSKI PLAN

8.1. Financiranje rada LAG-a putem članarina

Financiranje djelovanja LAG-a u potpunosti je održivo budući da u financiranju sudjeluje 5 jedinica lokalne samouprave koje će iz vlastitih proračuna izdvajati sredstva za nesmetano funkcioniranje LAG-a. Uz financijska sredstva LAG će stjecati prihode od članarina, dobrovoljnih priloga, darova. Iznosi članarina podložni su promjenama.

8.2. Financiranje provedbe LRS

Kako bi se odredile vrijednosti namijenjene projektima unutar Strategije korištena je simulacija iznosa prema kojoj je utvrđen okvirni proračun LAG-a za programsko razdoblje 2014.-2020. Ugovor sa APPRRR omogućava raspodjelu financijskih sredstava koja će biti namijenjena provedbi Strategije u okviru podmjere 19.2. koja se odnosi na provedbu operacija unutar CLLD Strategije, podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a te podmjere 19.4. koja se odnosi na tekuće troškove i animaciju, a financirat će se iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. Za vrijeme trajanja navedenog programskog razdoblja prema Ugovoru i Aneksima Ugovora sa APPRRR, LAG „PAPUK“ će raspolagati sa 1.254.856,95 EUR. Od navedenog iznosa, za provedbu Podmjere 19.2. koja se odnosi na provedbu operacija koju se navedene u Strategiji namijenjeno je 972.648,06 eura. Za podmjeru 19.3. koja se odnosi na pripremu i provedbu projekata suradnje predviđeno je

31.237,50 eura, dok je za podmjeru 19.4. predviđeno 250.971,39 eura. Tijekom alokacije sredstava vodilo se računa o minimalnim i najvišim iznosima potpore namijenjenim pojedinom tipu operacije. Ovakva struktura financiranja provedbe LRS zadana je obzirom da se ova Strategija temelji na pristupu jednom fondu (EPFRR) kojeg je Republika Hrvatska odabrala kroz Program ruralnog razvoja. Proračun troškova izrađen je temeljem identifikacije lokalnih potreba sukladno analizi stanja i SWOT analizi te iskazom zainteresiranosti samih korisnika kroz formiranje Baze projekata. Važno je napomenuti kako LAG neće prihvaćati aplikacije koje su u svojoj ukupnoj vrijednosti projekta veće od od propisanog za pojedini tip operacije.

Prilikom izrade proračuna i alokacije sredstava vodilo se računa o učinkovitosti dodijeljenih sredstava pojedinom tipu operacije. Prilikom izrade financijskog plana posebna pozornost usmjerena je na one tipove operacija za koje Upravljačko tijelo Ministarstva još uvijek nije donijelo Pravilnike. Takvi tipovi operacija provodit će se u kasnijem razdoblju.

LAG ne može planirane mjere/aktivnosti iz ove Strategije sufinancirati putem drugih izvora financiranja, s naglaskom na Europski Socijalni Fond, bez obzira što je isto bilo očekivano temeljem Partnerskog sporazuma između RH i EU za ovo programsko razdoblje. Lokalno partnerstvo će morati izraditi poseban strateški razvojni dokument za druge izvore financiranja putem ovog dokumenta, jer je ovaj temeljem uputa Upravljačkog tijela Ministarstva poljoprivrede u potpunosti usmjeren isključivo na jedan izvor financiranja. Iz navedenog je vidljivo kako ova lokalna razvojna strategija postaje projekt koji se provodi od 2016.-2020., a završava 2023. godine.

8.3. Procjena potrebnih sredstava za provedbu projekata

Tablica 25. Raspodjela financijskih sredstava po godinama

SC, M, TO	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO %	UKUPNO EUR
SC1 %	0%	0%	0%	0%	0%	4,58%	20,23%	0%	14,18%	38,99%	
EUR	0	0	0	0	0	44.565,32	196.816,70	0	137.904,11		379.286,13
M 1.1. %	0%	0%	0%	0%	0%	4,58%	20,23%	0%	14,18%	38,99%	
EUR	0	0	0	0	0	44.565,32	196.816,70	0	137.904,11		379.286,13
T.O. 1.1.1	0%	0%	0%	0%	0%	4,58%	20,23%	0%	14,18%	38,99%	
EUR	0	0	0	0	0	44.565,32	196.816,70	0	137.904,11		379.286,13
SC2 %	0%	0%	0%	0%	18,51%	13,88%	0%	21,59%	0%	53,98%	
EUR	0	0	0	0	180.000,00	135.000,00	0	210.000,00	0		525.000,00
M 2.1. %	0%	0%	0%	0%	18,51%	13,88%	0%	21,59%	0%	53,98%	
EUR	0	0	0	0	180.000,00	135.000,00	0	210.000,00	0		525.000,00
T.O. 2.1.1.	0%	0%	0%	0%	18,51%	13,88%	0%	21,59%	0%	53,98%	
EUR	0	0	0	0	180.000,00	135.000,00	0	210.000,00	0		525.000,00
SC3%	0%	0%	0%	0%	0%	7,03%	0%	0%	0%	7,03%	
EUR	0	0	0	0	0	68.361,93	0	0	0		68.361,93
M 3.1.%	0%	0%	0%	0%	0%	7,03%	0%	0%	0%	7,03%	
EUR	0	0	0	0	0	68.361,93	0	0	0		68.361,93
T.O. 3.1.1.	0%	0%	0%	0%	0%	7,03%	0%	0%	0%	7,03%	
EUR	0	0	0	0	0	68.361,93	0	0	0		68.361,93
SC4	PRIKAZUJE SE POSEBNO od sredstava namjenjenih provedbi podmjera 19.3.+19.4.										
EUR	0	0	0	42.665,14	42.665,14	42.665,14	44.113,48	58.283,89	51.816,11		282.208,89
M 4.1.	PRIKAZUJE SE POSEBNO od sredstava namjenjenih provedbi podmjera 19.3.+19.4.										
EUR	0	0	0	42.665,14	42.665,14	42.665,14	44.113,48	58.283,89	51.816,11		282.208,89

T.O. 4.1.1.+4.1.2 5% od iznosa za 19.2.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4,64%	50%	45,36%	100% od 5% za 19.2.	
EUR	0	0	0	0	0	0	1.448,34	15.618,75	14.170,41		31.237,50
T.O. 4.1.3. 25% od 19.2 +19.3.	0%	0%	0%	17%	17%	17%	17%	17%	15%	100% od 25% za 19.2+19.3	
EUR	0	0	0	42.665,14	42.665,14	42.665,14	42.665,14	42.665,14	37.645,70		250.971,39
UKUPNO LRS											1.254.856,95

Tablica 26. Raspodjela financijskih sredstava do 2023.

SC, M, TO	GODINE						UKUPNO %	UKUPNO EUR
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.		
SC1%	0,00%	4,58%	20,23%	0,00%	14,18%	0,00%	38,99%	
EUR	0	44.565,32	196.816,70	0	137.904,11	0,00		379.286,13
M 1.1.%	0,00%	4,58%	20,23%	0,00%	14,18%	0,00%	38,99%	
EUR	0,00	44.565,32	196.816,70	0,00	137.904,11	0,00		379.286,13
T.O. 1.1.1. %	0,00%	4,58%	20,23%	0,00%	14,18%	0,00%	38,99%	
EUR	0,00	44.565,32	196.816,70	0,00	137.904,11	0,00		379.286,13
SC2%	18,51%	13,88%	0,00%	21,59%	0,00%	0,00%	53,98%	
EUR	180.000,00	135.000,00	0,00	210.000,00	0,00	0,00		525.000,00
M 2.1.%	18,51%	13,88%	0,00%	21,59%	0,00%	0,00%	53,98%	
EUR	180.000,00	135.000,00	0,00	210.000,00	0,00	0,00		525.000,00
T.O. 2.1.1. %	18,51%	13,88%	0,00%	21,59%	0,00 %	0,00%	53,98%	
EUR	180.000,00	135.000,00	0,00	210.000,00	0,00	0,00		525.000,00
SC3%	0,00%	7,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	7,03%	
EUR	0	68.361,93	0,00	0,00	0,00	0,00		68.361,93
M 3.1.%	0,00%	7,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	7,03%	
EUR	0,00	68.361,93	0,00	0,00	0,00	0,00		68.361,93
T.O. 3.1.1.	0,00%	7,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	7,03%	
EUR	0,00	68.361,93	0,00	0,00	0,00	0,00		68.361,93

SC4%	PRIKAZUJE SE POSEBNO od sredstava namjenjenih provedbi podmjera 19.3.+19.4.							
EUR	42.665,14	42.665,14	44.113,48	58.283,89	51.816,11	0,00		282.208,89
M 4.1.	PRIKAZUJE SE POSEBNO od sredstava namjenjenih provedbi podmjera 19.3.+19.4.							
EUR	42.665,14	42.665,14	44.113,48	58.283,89	51.816,11	0,00		282.208,89
T.O. 4.1.1.+4.1. 2.	0,00%	0,00%	4,64%	50,00%	45,36%	0,00%	100% od 5%	
EUR	0,00	0,00	1.448,34	15.618,75	14.170,41	0,00		31.237,50
T.O. 4.1.3.	17,00%	17,00%	17,00%	17,00%	15,00%	0,00%	100% od 25% za 19.2+19.3	
EUR	42.665,14	42.665,14	42.665,14	42.665,14	37.645,70	0,00		250.971,39
UKUPNO								1.254.856,95

9. DODACI

Dodatak 1. Popis stanovnika prema naseljena području LAG-a „PAPUK“

Dodatak 2. Razrada strateškog razvojnog cilja 1, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije, usklađen

Dodatak 3. Razrada strateškog razvojnog cilja 2, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije, usklađen

Dodatak 4. Razrada strateškog razvojnog cilja 3, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije, usklađen

Dodatak 5. Razrada strateškog razvojnog cilja 4, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije, usklađen

Dodatak 6. Kriteriji odabira projektnih prijedloga

Dodatak 7. Popis sudionika u izradi LRS

Dodatak 8. Sastav lokalnog razvojnog partnerstva – skupština LAG-a

Dodatak 9. Popis korištenih kratica

Dodatak 10. Sažeti prikaz pokazatelja/indikatora isporuka/učinka LRS LAG-a „PAPUK“, usklađen

Dodatak 11. Rizici provedbe LRS